

V KOMUNAH JE NAŠ BODOČI RAZVOJ IN NAPREDEK

Sedanji občinski ljudski odbori so začeli delovati, ko je že bil v veljavi zakon o občinskih ljudskih odborih, ki je položil temelje za nadaljnji razvoj občin in je skupaj z zakonom o okrajnih ljudskih odborih še danes dovoljen okvir, v katerem se občine lahko razvijajo in si ustvarjajo večje ekonomske osnove, da lahko tudi volivci bolj neposredno sodelujejo v oblasti in vodijo nadzorstvo nad delom svojih organov.

Gospodarska osnova naših sedanjih občin so v glavnem davki,

predvsem pa z okrajnim družbenim načrtom določena participacija na dohodnini. Vendar pa smo doslej preveč pozabljali na določila, da lahko občine participirajo tudi z določenim odstotkom na dobičku gospodarskih organizacij svojega področja... Pri nekaterih občinskih ljudskih odborih so pozabljali na svoja gospodarska podjetja in jih prepuščali propadanju. Tako sčasoma ni bilo nobene gospodarske organizacije, ki bi jo ustanovil občinski ljudski odbor, ali pa o ustanavljanju podjetij niso dovolj razmišljali. So pa tudi občinski ljudski odbori — Beltinci in Gor. Petrovci — ki so letos precej razpravljali o gospodarstvu in svojih podjetjih. Pobrskajmo malo po statistiki! V letu 1952 so imeli občinski ljudski odbori 145 sej in kar 130-krat je bilo na dnevnem redu vprašanje davkov, le 20-krat pa so razpravljali o svojih podjetjih in prav tolikokrat o delu ljudskega odbora. Lani so na 258 sejah 105-krat razpravljali o davkih, o podjetjih in gospodarskem razvoju občine pa 12-krat tolikokrat kot leta 1952. Po podatkih, ki jih je moč zbrati iz sejin zapisnikov, so občinski ljudski odbori imeli 110 sej in 75-krat na dnevnem redu davke, kataster in proračun, 65-krat pa so govorili o komunalnih vprašanjih, o navažanju cest, gradnji mostov, o elektrifikaciji in 27-krat o gospodarskih podjetjih. Pri razpravljanju je bilo nekajkrat postavljeno vprašanje likvidacije posameznih podjetij, 15-krat so govorili o pavšalni skočnini ter tolikokrat o dopolnilnih plačah in nagradah.

Seje občinskih ljudskih odborov so bile v glavnem brez predhodnih predlogov in mnenj volivcev. Leta 1953 so se nekateri ljudski odbori — a takih je bilo precej! — pri se-

janju zapirali in težko jih je bilo prepričati, da so seje ljudskih odborov praviloma javne in da mora Obč. LO objaviti vabilo skupaj s predlogom dnevnega reda na svoji oglasni deski in to še posebej sporočiti volivcem na krajevno običajen način. Nobenega dvoma ni, da bi s tem seje pridobile, saj je to pokazala tudi letošnja praksa v nekaterih občinskih ljudskih odborih, kjer so odborniki k vprašanjem, ki so bila na dnevnem redu, dodajali tudi pripombe in mnenja svojih volivcev. Letos so občinski ljudski odbori domala prelomili s staro prakso in na njihove seje so pričeli prihajati tudi člani SZDL in drugi volivci. Seje pa so včasih brez prave vsebine predvsem zaradi tega, ker se spuščajo v take malenkosti, ki bi jih morali reševati sveti ali celo posamezne komisije. Če ugotovljamo časovno razdobje med dvema sejama, potem kaj lahko ugotovimo, da povsod ne sklicujejo sej v zakonito določenem roku — najmanj enkrat na mesec — in zdi se, kot da bi bilo življenje v občinah brez posebnih, razpravljanih vrednih problemov. Vse seje ObLO nam dajejo vtis, da so zanje pripravili gradivo sami predsedniki ali pa okrožnice okrajnega ljudskega odbora — le redkokje pa predlogi svetov ali zborov volivcev. Brez dvoma so se

(Nadaljevanje na 2. strani)

Srečanje na Ostrožnem

Delovni ljudje Obmurja - v nedeljo, 19. septembra - na svidenje na Ostrožnem!

bo spominska proslava naše borbe za svobodo in manifestacija dosedanjih uspehov naše domovine, spričevalo naše zavesti in vseljudska manifestacija sil in ustvarjalne volje vseh delovnih ljudi naše socialistične domovine!

OD TEDNA DO TEDNA

Rednim spremljevalcem mednarodnih dogodkov je prejšnji teden postregel s precej pisanim sporedom. Medtem ko smo se Jugoslovani poslovili od predsednika turške republike Dželala Bayara, ki je zapustil našo domovino z najlepšimi vtisi ter načrti za bodoče jugoslovansko-turške odnose, se je britanski zunanji minister Eden napotil v celinsko Evropo, da bi obiskal glavnega mesta držav — članic EOS. Te dni se je ustabil v belgijskem, zahodnonemškem in italijanskem glavnem mestu ter se z najvišjimi državnimi voditelji menil o nemški oborožitvi in splošni zahodnoevropski obrambi.

Britanska vlada je morala preložiti konferenco devetih, na kateri naj bi se te države poleg ZDA in Kanade sporazumele o tem vprašanju. Tako sta zahtevali ameriška in zahodnonemška vlada. Zato se je Eden odločil, da bo z osebnimi razgovori pripravil ssterene. Četudi govore v Londonu, da gre za potovanje, ki naj samo oskldati različna gledišča predvidenih članic EOS, pa se že širijo glasovi, da je Eden ponesel s seboj že načrt, ki naj bi odprl Zah. Nemčiji pot v Atlantski pakt. Kaže, da se namerava približati ameriški diplomaciji, ki se proučično poteguje za čimprejšnjo vključitev nemških oboroženih sil v atlantsko obrambno skupnost. Vendar se v ZDA boje Edenove vneme. Zato so poslali takoj za njim o Bonn podtajnika v znanjem ministrou Murphyja, da malce zmanjša pomen Edenove poti.

Poznavalci evropskih prilik ugotavljajo, da je »konkurenčna borba« gledi načrtov o zahodnonemški oborožitvi zaman, ker bo šele Francija izrekla dokončno besedo. Zato so nekateri zahodni diplomatski krogi mnenja, da bi bilo bolje, če bi se Eden najprej ustabil v Parizu in se posvetoval s francoskim premierom Mendès-Franceom in se šele pozneje napotil v ostale prestolnice prizadetih držav. Francoska vlada namreč ne bo dopustila — in to je Mendès-France večkrat poudaril —, da bi novi načrt kakorkoli dišal pa načrtu pogodbe o EOS ali morda celo vseboval nekatere njegove določbe.

Po vestih iz Rima bodo tamkajšnji uradni krogi v razgovorih z Edenom spet povežali tržaško vprašanje z ostalimi nerešenimi evropskimi vprašanji. To pomeni, da se je vlada odločila za stari način izsiljevanja, namesto da bi odkrito povedala svoje mnenje o predloženem načrtu za rešitev tržaškega vprašanja, t. j. o tem, da naj STO razdele med Jugoslavijo in Italijo z manjšimi mejnimi spremembami.

Sovjetska vlada je v posebni spomenici pozdravila sklep francoskega parlamenta, da ne podpiše pogodbe o EOS. Izkoristila je ta dogodek o propagandne cilje; koristil naj bi ji v njenih prizadevanjih, da kolikor se le da poglobi nekatera nesoglasja med zahodnimi državami. Vendar v spomenici poudarja, da je vsak hip pripravljena pomeniti se z Zahodom o oseh spornih vprašanjih.

Tri zahodne sile (ZDA, Vel. Britanija in Francija) so dan pozneje odgovorile na enega od prejšnjih sovjetskih predlogov o konferenci štirih, ki naj bi pripravila ose potrebno za širšo, vseevropsko konferenco o razorožitvi. V odgovoru trde, da so na sovjetske predloge pripravljene samo v primeru, da SZG takoj podpiše avstrijsko mirovno pogodbo in pristane na vsesplošno nemške volitve pod nadzorstvom mednarodne komisije. V proem primeru so pripravljene priznati sovjetsko besedilo pogodbe o onih členih,

Lep sprejem Lackove patrulje v M. Soboti

Včeraj popoldne je odšla iz M. Sobote patrolja Lackovega odreda na pot po Obmurju in naprej proti mestu proslave »Štajerska v borbi« Ostrožnem. Pred spomenikom padlega heroja Stefana Kovača-

Marka je bila krajša spominska slavnost. Zbrane borce je v imenu okrajnega vodstva Zveze borcev pozdravil predsednik tovariš Rudi Rapl-Savo in jim izročil pozdrave prebivalstva Prekmurja za borce slavne XIV. divizije in štajerskih odredov. Ko je zastopnik delovnega kolektiva »Mura« izročil vodji patrolje Jožetu Smehu-Klepu zastavo, ki bo spremljala borce na njihovem pohodu, je patrolja zapustila prekmursko metropolo in se podala na pot po pokrajini.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 17. do 26. septembra
Do začetka prihodnjega tedna pogoste padavine, v nadaljnjem poteku (od 22. sept. dalje) lepo vreme. Koncem prihodnjega tedna (okoli 26. sept.) zopet padavine.

o katerih se doslej še niso zedinili. Kakor kažejo izjave, so na obeh straneh pripravljene popustiti; sedaj je le treba poiskati poti, da bi nalcelnim izjavam sledila tudi primer-na dejanja.

Pri Gradu razpravljajo o komuni

Volivci in ljudski odborniki občine Grad dokaj resno razpravljajo o vlogi in pomenu bodočih komun ter o možnosti ustanovitve komun v tem predelu Goričkoga. Gornja Lendava je namreč že od nekdaj znana kot središče tega kota. Postaviti nameravajo občinsko zgradbo, kjer naj bi bil sedež bodoče komunne, in preurediti šolsko poslopje, s čimer bi pridobili nove, prepotrebne učilnice. Vse kaže, da jim odobreni kredit ne bo zadostoval. Precej se govori tudi o starinskem, a zgodovinskem gradu, ki je splošna ljudska imovina. V njem je nad 200 sob. Sirijo se glasovi, da bo grad prevzel Okrajni ljudski odbor in ga uporabil za središče predvojaške vzgoje. V njem naj bi bila logorovanja. Poslopje je sicer nemogoče docela obnoviti, ker bi nas to veljalo več milijonov, dalo pa bi

se vsaj toliko storiti, da ne bi še naprej razpadalo. V primeru, da ga bomo pustili v nemar, se nam lahko zgodi, da bomo čez nekaj let lahko gledali samo še ruševine. F. F.

Tovariš Ivan Regent predaval v M. Soboti

V ponedeljek, 13. t. m., je bilo v okviru Ljudske univerze v Murski Soboti predavanje, na katerem je govoril član CK ZKS tov. Ivan Regent. Predavatelj je govoril o razmerah v Sovjetski zvezi v času po revoluciji in o vzrokih, ki so privedli ZSSR v sedanje razmere. Pojasnil je tudi najnovejše dogodke v zvezi s tržaškim vprašanjem. Udeleženci predavanja, ki jih je sicer bilo tokrat manj kakor običajno, so bili zadovoljni.

MALE IN VELIKE ŽELJE LJUTOMERSKIH VOLIVCEV

Ljutomerčani so na svojem zboru spraševali, zakaj so kmetijski pridelki prav v njihovem mestu najdražji, in zahtevali, da je treba znova postaviti na noge kmetijsko zadrugo, ki bo s cenami vsaj nekoliko konkurirala zasebnikom. Slednji prodajajo svoje pridelke, kakor sami želijo. Ljutomer s svojjo kmečko okolico pa ne more biti brez kmetijske zadruge. Prav bi tudi bilo, če bi kako kmetijsko gospodarstvo pošiljalo svoje pridelke na Ljutomerski trg.

Sedanje poslopje Doma kulture ni grajeno po sodobnih načrtih in je neprimerno za kinopredstave. Posebna komisija iz Ljubljane je že prepovedala predvajanje filmov, vendar je še za enkrat od svojega sklepa odstopila, ker v Ljutomeru nimamo primernejše dvorane. Lahko pa se zgodi, da bodo kinoobiskovalci nenadoma prikrajšani za že ustaljeno razvedrilo. Zato bo treba

čimprej postaviti novo poslopje Doma kulture.

Govora je bilo tudi o gradnji sladkorne tovarne. Volivci niso bili povsem zadovoljni s pojasnilom, da bodo tovarno verjetno gradili v bližini Ormoža, ker je tamkaj železniško križišče in v bližini tudi premog, zato so zaprosili svojega poslanca, naj pri odgovornih krogih posreduje, da bo tovarna dobila svoje mesto nekje v Obmurju. Svoj predlog so utemeljevali s tem, da ima naša pokrajina prav take pogoje za tovarno, dobre prometne zveze in tudi premog, a kar je najvažnejše: v njej bi lahko zaposlili delovno silo, ki je je na pretek na obeh straneh Mure. Ljutomerčani menijo, da je treba pri dokončnem odločanju o tem, kje naj bi stala tovarna, upoštevati zlasti slednji moment.

Nekaj kritičnih besed je padlo na račun razdeljevanja davčnih ob-

V Križevcih pri Ljutomeru bodo odkrili spomenik padlim borcem

Tudi prebivalci občine Križevci pri Ljutomeru bodo dostojno praznovali 20. obletnico »Ljudske pravice« in ob tem jubileju 10. oktobra odkrili spomenik padlim borcem in žrtvam. Tokrat bodo povabili v svojo sredino vse preživle borce, predstavnike ljudske oblasti in zveznega poslance tov. Ivana Krefta. Na slavlju bo sodelovala Ljutomerska godba na pihala, predsednik Zveze borcev pa bo odkril spomenik in ga izročil v varstvo ljudskemu odboru. Slavnostni govor bo imel preživeli borec Obmurja tov.

Rado Pušenjak, ljudski odbor bo imel slavnostno sejo, v kulturnemu programu pa bodo sodelovali recitatorji z nižje gimnazije, pionirski pevski zbor in domači moški pevski zbor. Križevčani vabijo na svojo prireditve tudi borce in prebivalce sosednih krajev in občin.

S postavitvijo spomenika se bodo Križevčani najlepše oddolžili svojim padlim borcem, sam spomenik pa bo mnogo pripomogel k lepšemu zunanjemu izgledu njihovega kraja. nb

veznosti. Ljudski poslanec tovariš Gričar je volivcem pojasnil, da so se pri odmeri davkov vrinile napake predvsem zaradi tega, ker je Ljutomerski kataster že zelo star in prikazuje v nekaterih primerih popolnoma napačne podatke. Zato je kmetovalcem, ki se čutijo prizadete, dana pravica, da se pritožijo. Prav na podlagi pritožb, ki jih ni treba kolkovati, pa bo komisija ugotavljala dejansko stanje pri posameznih davkoplačevalcih.

Tudi velike zamude vlaka, ki vozi vsak dan iz Ljutomera v Radgono in nazaj, so upravičeno dvignile mnogo prahu med potniki in prebivalci tega področja. Ljudski poslanec tov. Krefc je volivcem obljubil, da bo v tej zadevi posredoval na merodajnem mestu, kajti nemogoče je, da se taki neredi dogajajo v današnjem času, ko je tehnika na višji stopnji kot je bila takrat, ko so progo zgradili. In vendar je takrat vlak vozil redno in brez zamud. VI.

Seminarji za delavce

Na zadnjem plenarnem zasedanju Okrajnega sindikalnega sveta v Ljutomeru so razpravljali o dosedanem in bodočem nagrajevanju v našem gospodarstvu. Po živahni razpravi so sklenili, da bodo v kratkem priredili v Ljutomeru in Gor. Radgoni dvodnevne seminarje, kjer bodo sindikalne voditelje usposobili, da bodo lahko v svojih podjetjih pravilno usmerjali razpravo o bodočem nagrajevanju. S. F.

Aktivni sveti - poroki za nadaljnji razvoj občin

(Nadaljevanje s 1. strani)

predsedniki ObLO mnogo trudili, da so ljudski odbori v svojem razvoju lahko krenili naprej, vendar pa so pri tem imeli premalo strokovne pomoči in znanja s področja naše zakonodaje. Tako so se le redkokdaj poslužili svoje pravice, da bi po potrebi sklicali seje svetov in od njih zahtevali, naj razpravljajo in sklepajo o konkretnih vprašanjih ter potem svoje predloge pošljejo ljudskemu odboru. Sveti so oblika, v kateri državljani skupaj z odborniki neposredno opravljajo oblastne posle. Pokazalo pa se je, da so bili mnogi sveti pasivni, najčešče zaradi tega, ker so bili njihovi člani zgolj imenovani na sejah ObLO, ne da bi bili poprej poučeni o nalogah, ki jih imajo sveti in zbori volivcev, ne da bi poprej vprašali volivce, kdo naj bi jih zastopal v posameznem svetu. Tako praksa je imela čisto za posledico, da imenovani sploh niso hoteli prevzeti funkcije v svetu. In prav nič čudnega ni, če smo za zabeležili primere — Gor. Petrovci — da so za člane letošnjih svetov imenovali kar tiste, ki so že lani opravljali te dolžnosti, čeprav so ugotavljali, da niso vsi delali tako, kot so sicer sprva pričakovali.

Sveti so oblika, prek katere izvršujejo državljani neposredno oblast in to tako, da obravnavajo načelna vprašanja v svoji upravni panogi ter z navodili in napotki usmerjajo delo administracije Obč. LO. Hkrati vodijo računa tudi o tem, kako se uresničujejo sprejeti sklepi. Svet ima tudi pravico, da pripravljajo predloge za predpise, ki naj bi jih izdal občinski ljudski odbor. V glavnem so občinski ljudski odbori brez komunalnih svetov. Lani smo imeli pri 22 ljudskih odborih 64 svetov s 450 člani, ki so se 217-krat sestali. Najaktivnejši so bili sveti za prosveto in kulturo, medtem ko so bili v večini primerov najmanj aktivni sveti za gospodarstvo. Premalo smo vodili računa o njihovem delu in nihče se ni pravzaprav vznemirjal, temveč smo le čakali, da je minilo leto in

tedaj, ko je bilo treba izbrati nove člane, so predsedniki starih svetov ugotavljali, da nimajo o čem poročati, ker so se samo enkrat sestali ali pa sploh niso nikoli prišli skupaj. Slišati je bilo tudi pripombe, da jim je občinski administrativni aparat premalo pomagal. Komuna bo slonela na močni gospodarski osnovi in zaradi tega je aktivnost svetov bitna in zelo resna naloga. Lani se sveti za gospodarstvo v občinah Beltinci, Bodonci, Gor. Petrovci, Rogoševci, Polana in Turnišče sploh niso sestali, v občinah Črenšovci, Bogojina in Mačkoveci pa samo enkrat. Tako praksa zasluži ostro kritiko volivcev, kajti nesporno je, da so bili v vsaki občini problemi — bodisi v podjetjih, obrtništvu, v kmetijskih združenjih itd. — o katerih bi bilo potrebno razpravljati, pa jih nihče ni opazil. O njih so tu in tam razpravljali le na sejah ljudskih odborov. Značilno je, da so lani o desetletnem perspektivnem načrtu za razvoj kmetijstva, ki je bil sicer samo kot poziv za razpravo, analizirali in perspektive dan v razpravo, govorili le na redkih zborih volivcev, dočim o njem sploh niso razpravljali sveti za gospodarstvo. ObLO so ga na svojih sejah vključili v drugo ali tretjo točko dnevnega reda in o njem razpravljali, toda zelo površno. V neki razpravi je celo prišlo do predloga, naj bi razpravljali le o tistih točkah načrta, ki se nanašajo zgolj na njihovo občinsko področje. Spali pa so tudi drugi sveti, čeprav bi se na primer svet za socialno politiko moral resno baviti s problemi sezonskih delavcev. Na zborih volivcev bi lahko ta svet

kritično presojal primere neupravičenega prejemanja pokojnin. Brez dvoma bi tudi sveti za komunalne zadeve imeli polne roke posla, saj je organizacija domače obrti v Prekmurju naravnost kričeče vprašanje.

Občinski ljudski odbori, izvemši M. Soboto in deloma Lendavo, niso na letošnjih sejah poslušali poročil predsednikov svojih svetov, niti niso o njih razpravljali. Pri svetih so se ustavili le 17-krat, ko je bilo treba imenovati nove člane. Po zapisnikih sodeč še nimajo vsi občinski ljudski odbori novoimenovanih svetov.

Razvijanje aktivnosti svetov, predvsem pa aktivne udeležbe volivcev v njihovem delu, bo velik korak naprej v razvoju občin, hkrati pa v sedanjem času tudi jamstvo, da je moč razširiti pristojnosti sedanjih občin.

(Konec prihodnjic)

300.000 din za ceste v občini Cankova

Ledava teče tudi mimo Ropoče, kjer gradijo sedaj novi most, ki ga bodo uporabljali predvsem kmetovalci in gozdno gospodarstvo. Vaščani pomagajo s prostovoljnimi deli.

Zgraditi pa nameravajo še dva mosta: enega pri Topolovcih, ki ga bodo še letos izročili svojemuramenu, drugega pa pri Krašcih, ki bo prišel na vrsto šele prihodnje leto. Potrebni material že imajo, cement pa bodo v kratkem nabavili. Občinski ljudski odbor se zavzema tudi za generalno popravilo cest na

Prvo nagradno križanko »Prlekija«

PODARJATA BRALCEM NASEGA LISTA

1. Delovni kolektiv znanega trgovskega doma v Ljutomeru. V njegovem lokalu boste naglo in solidno postrženi. Svojim cenjenim odjemalcem prodaja po zmernih dnevni cenah manufakturno blago, špecerijo in galanterijske potrebščine.

2. Če v Ljutomeru izstopiš iz vlaka na postajališču in kreneš po cesti proti središču mesta, boš prišel do poslopja, ki ga od zunaj krasi slikovite reklame. Tu dela kolektiv podjetja, ki si je v Ljutomeru in okolici že pridobilo zaslužen ugled. Solidno in hitro opravlja vsa soboslikarska in plesarska dela. Njegove cene so dostopne za vsakogar, ki da nekaj na kakovostno delo.

Uganite!!!

kako se imenujeta in ob katerih ulicah v Ljutomeru poslujeta obe podjetji. Ne bo vam težko razvozlati uganke! Če boste pravilno zadeli in poleg tega še kaj drugega povedali o lepi pokrajini na desnem bregu Mure, potem boste pravilno rešili našo nagradno križanko

»PRLEKIJA«

in se tako uvrstili med tiste reševalce, ki jim bo žreb določil naslednje nagrade:

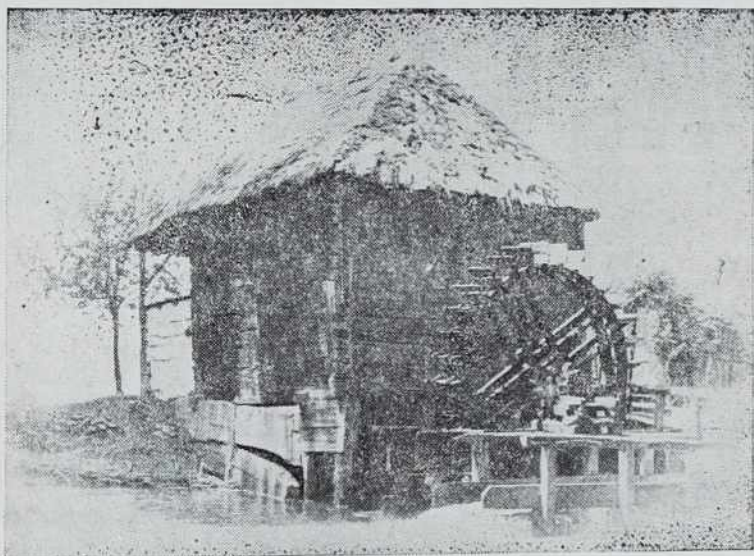
1. 1000 din v gotovini, 2. 1000 din v blagu, 3. 500 din v blagu, 4. 500 din v blagu.

Zrebanje bo 30. septembra. Pravilne rešitve je skupaj z žrebnim kuponom poslati uredništvu našega tednika do 28. septembra. Zrebanje bo opravila posebna komisija, v kateri bodo tudi naši naročniki.

Prvi nekaj za bistro glave! Zato ne zamudite prilike in rešite nagradno križanko »Prlekija«, ki jo najdete na osmi strani. Uredništvo

Prekmurški študentje z besedo med ljudmi

Klub prekmurških akademikov je pretekli petek zvečer priredil v Beltincih zanimivo predavanje »O obdelovanju zemlje«. Predaval je tov. Stefan Horvat, študent agronomije. Njegovim poučnim besedam so beltinski kmetovalci pozorno sledili. Po predavanju pa se je razvil živahen pogovor med predavateljem in poslušalci. Razpravljali so o boljšem načinu obdelovanja zemlje, o uspešnih gnojilih in drugih problemih naprednega gospodarstva. S predavanjem so bili prisotni zadovoljni in si podobnega še želijo.

Stari Pršov mlin pri Polani, kjer je bil pred desetimi leti ustanovljen odbor Osvobodilne fronte v Veliki Polani

V gančki zadrugi nekaj šepa ...

O Gančanih, eni izmed največjih vasi beltinske občine, redkokdaj slišimo. Pred leti so se pripravljali, da bi zgradili združni dom, vendar so ostali le pri začetku in tudi material, ki so ga že v ta namen pripravili, je počasi skopnel. Več šepa so dosegli pri elektrifikaciji vasi. Pred kratkim jim je že zasvetila električna luč.

V kraju prevladujejo manjša kmetijska gospodarstva in se nad devetdeset odstotkov prebivalstva bavi s kmetijstvom, predvsem poljedelstvom in živinorejo. Združuje jih splošna kmetijska zadruga, kjer

so včlanjeni domala vsi vaščani. Po nekaterih znakih bi lahko sodili, da gančka zadruga dobro gospodari. Toda temu ni tako! Res je, nijkovi združni prodajalni ni kaj očitati. Zdržniki imajo v njej vedno primerno izbiro raznega blaga. Tudi svoje pridelke prodajajo v glavnem domači zadrugi. Zadruga finančno dobro stoji in je zato lahko tudi pomagala pri elektrifikaciji kraja. Imajo urejeno knjigovodstvo in vzorno administrativno poslovanje, pa tudi kakih večjih kriminalnih dejanj še niso zabeležili v zadrugi.

Boleča točka zadruge v Gančanih pa je pospeševanje kmetijske proizvodnje, kjer se nimajo z ničemer pohvaliti. Dobro razvita živinoreja v kraju terja vso pozornost, vendar imajo le 10 rodovniških krav in le pri nekaj več kot

20 kravah izvajajo molzno kontrolo. Sadjarski odsek je vodil le škropljenje sadnega drevja, vso ostalo delo pa je pustil v nemar. Najmanj pa je doslej naredil poljedelski odsek, ki ima sicer največje naloge. Spričo tega združniki v Gančanih ne morejo trditi, da je njihova zadruga gospodarski stebel kraja, kajti pri svoji glavni nalogi — pospeševanju kmetijstva — je naredila le mali korak naprej, čeprav so dani vsi pogoji za živahnejše delo na tem področju. O tem bodo morali združniki v Gančanih v bodočnosti več razmišljati in poživeti delo gospodarskih odsekov svoje zadruge. F.

CEZANJEVCI

Pomembna proslava 60-letnice našega gasilskega društva je kar dobro uspela. Člani so se dobro odrezali pri vajah, zaslužnim gasilcem pa so bila podeljena odlikovanja.

na pravi poti

dina iz Noršinec ji je pridno sledila; kljub največjemu delu in pomanjkanju časa je našudirala veseloigro »Stari grehi«, z njo najprej nastopila doma, potem pa gostovala v Martjancih, kjer je požela še več uspehov kot na domačem odru.

Tudi telovadna društva »Partizane« so uveljavljajo. Prav pa bi bilo, da bi se že sedaj v jeseni začeli pripravljati na okrajno tekmovalstvo, da bi nastopili in si tako pridobili sredstva, ki jim bodo prav gotovo dobrodošla, če jih bo želja po lepem doživljanju spet napotila v kak lep kraj naše domovine. F. F.

Za Dom »Svobode« v Železnih dverih

Iz Železnih dverih, kjer so se prav te dni spet oglasili klopotici in naznanili, da je grozde začelo zoreti, smo dobili veselo vest, da se kolektiv bivših viničarjev resno pripravljajo na gradnjo prosvetnega doma »Svobode«. Do tega sklepa jih je privedlo neugnanu hotenje po izobrazbi in kulturnem razvedrilu. Precej pomoči si obetajo od svojega vinogradniškega gospodarstva. F. S.

Mladina martjanske občine

Pred dnevi je odšlo iz občine Martjanci več mladih vaščanov na izlet. Ogledali so si lepote Bleda in naše Gorenjske. Njihovi aktivni so se letos dokaj uveljavili. Edinstven primer v Prekmurju je bil uspeh občinski mladinski dan, ki ga je priredil občinski komite LMS s pomočjo ljudskega odbora. Zato ne bi bilo napak, če bi jih pri tem posnemala tudi ostala občinska mladinska vodstva v naši pokrajini.

Ob svojem prazniku je mladina tekmovala na športnem in kulturnem področju. Priredili so razne igre. Najbolj se je odrezala igralna skupina iz Sebebores. S svojo igro »Stara in mlada« je že večkrat uspešno nastopila, pred dnevi tudi v programu občinskega tedna v Puconcih. Mla-

svojem področju. Popravila jih bodo veljala okrog 300.000 din. Razen tega bodo ob cestah poglobili jarke in obsekali vso drevje.

V Cankovi so pred kratkim odprli pekarno, kjer bodo potrebni ljudje lahko prišli do svežega kruha. Podjetje deluje zelo uspešno in prodaja svoje izdelke po konkurenčnih cenah. V združnem domu pa vneto pripravljajo prostore za ambulanto in stanovanje zdravniškega, ki bo kmalu prišel v njihovo sredo.

Tudi kmetijska zadruga posluje zadnje mesece boljše, vendar se bo morala še potruditi, da bo vidno tudi delovanje kmetijskih odsekov. Kmetovalci bi imeli lepe koristi zlasti od pravilne odbire živine in vzdrževanja plemenskih bikov. Ljudski odbor je na zadnji seji sklenil, da bo zaposlil mlečnega

kontrolorja, ki naj bi vodil selekcijo živine in pomagal kmetom z nasveti. Živinorejci žele, da bi ga čimprej videli pri poslu. V zadnjem času sta se združili kmetijski združenja Cankova in Gerlinca, združniki iz Krašč pa so se včlanili v sosedni združenju Pertoca, ki sodi v rogaševski okoliš.

V kratkem bodo imeli na področju občine zbere volivcev in množične sestanke SZDL. Razpravljali bodo o družbenem upravljanju v bolstvu in socialno zdravstvenih problemih. F. Drvarič

LOMANOŠE

Na cesti med Lomanoši in Lutverci so že začeli za gradnjo 6 m dolgega mostu čez potok Plitvico. Most bo stal na meji med radgonsko in apaško občino, ki zato obe investirata gradnjo.

Ali je vajenec robot brez pravic?

V Noršineh pri Ljutomeru ima svojo delavnico mizarski mojster Jože Vogrinec, ki je imel v službi tri vajence in enega pomočnika. Vajenca Anton Novak in Janko Stefanec sta pri njem zaposlena že od leta 1951, njun vrstnik Marjan Rajtar pa od leta 1952. Mojster je z njihovimi starši sklenil samo ustno pogodbo o trajanju učne dobe in se dogovoril, da bo vajencem dajal plačo šele takrat, ko bodo priučeni mizarskih del. Tako je kršil zakonske predpise

in jih izigraval, saj bi moral s starši skleniti pisarno pogodbo in jo poslati pristojnemu organu pri Okrajnem ljudskem odboru. Vajencem, ki delajo pri njem že tri leta, ni dajal nobene plače, čeprav imajo hrano in stanovanje doma. Vajenec Novak je pri njemu zaposlen nad tri leta in je že položil pomočniški izpit, pa dosedaj od svojega delodajalca ni dobil nobenega plačila.

Vogrinec pa je svoje vajence izkoriščal tudi v zasebne namene. Morali so mu delati na polju in opravljati druge posle na domačiji. V delavnici jih je zadrževal čez osem ur, samo da bi imel od njih večje koristi, čeprav jim niti za redne ure ni dajal nobenega plačila. Pri njem je delal osem mesecev tudi pomočnik, ki ga ni prijavil in socialno zavaroval, hoteč se izogniti davčnim in drugim obveznostim.

Zaradi takega početja z vajenci in pomočniki je bil Vogrinec že dvakrat kaznovan. In vendar se najdejo ljudje na Obrtni zbornici v Ljutomeru, ki ga hočejo zagovarjati in prikazati kot dobrega in poštenega obrtnika. Menim, da je to zgrešeno in nepravilno.

Sicer pa bi v naših krajih našli še več zasebnih obrtnikov, ki na podoben način izigravajo zakonske predpise, le da jih naše Obrtne zbornice ne vidijo ali pa počejo preganjati. Vl.

SLATINA RADENCI

Na seji Sveta stanovanjske skupnosti so pred dnevi izvolili posvetovalni svet, ki šteje tri člane, in vidnejše voditelje. Na njegov predlog je ljudski odbor imenoval še tričlansko komisijo, ki se bo bavila s posli prejšnje stanovanjske komisije. Dokler ne bo okrajni ljudski odbor izdal predpisov o dodeljeva-

nju stanovanj, bo stanovanja v našem kraju dodeljevala ta komisija. Ta ukrep je bil potreben zaradi tega, ker so v zadnjem času našli več primerov, da so lastniki stanovanj in najemniki samovoljno reševali stanovanjska vprašanja, ne glede na zakonske predpise.

Ob razstavi in 25-letnici selekcijskega delovanja v Puconcih

S pametnim selekcijskim delom je živinoreja v Prekmurju dosegla vidne uspehe in napredek, ki se bo v kakovosti kaj kmalu lahko kosala s predvojnjo ravnijo prekmurske živinoreje, ki je takrat zavzemala priznano mesto ne le v ožji domovini, temveč tudi v ostalih področjih Jugoslavije. Doseči današnje uspehe je bilo toliko lažje, ker je imelo selekcijsko delo svoje tradicije, živinorejci pa bogate izkušnje v umni živinoreji.

Pretekli teden so živinor. odbori pri KZ Puconci, Tešanovci, Moravci in Pužavci ob 25-letnici živinorejskega dela pokazali svoje uspehe na razstavi v Puconcih. Prav ta okoliščina pa nam nudi priložnost, da si nekoliko ogledamo razvoj živinoreje v Prekmurju.

Govora bo samo o simendolski pasmi, ki je pokazala svojo kvaliteto tudi na prekmurskih tleh in je najštevilnejše zastopana, pa tudi zato, ker je le čistokrvna in selekcionirana goved pogojev za nadaljnji napredek naše živinoreje.

Danes, ko sta nekdanja okraja združena, je posebej treba spregovoriti o razlikah v živinoreji v teh

dveh okrajih, ki sta pred prvo svetovno vojno iz političnih in raznarodovalnih nagibov bila umetno ločena in razdeljena na Železno in Zala županijo. Takrat je bila med obema okrajema velika razlika ne samo v živinorejskem, temveč tudi v splošno gospodarskem in političnem pogledu. Različne metode pri izvajanju upravnih poslov in skrbi za gospodarstvo so bile tolikšne, da je človek ob prehodu iz enega okraja v drugega imel vtis, da je prišel v drugo državo. Dočim je Železna županija pospeševala živinorejo, je Zala županija skrbelo za vinogradništvo. V Železni županiji je bila dokaj stabilizirana rodovniška organizacija z mlečno kontrolo in izbranimi plemenjaki, razume se, predvsem v veleposestniških blevih. Za Prekmurje je za nabavo plemenjakov prihajal v pošto najbližnji Rátót pri Kermedinu, odkoder so naši napredni živinorejci nabavljali plemenske bike in telčke ter tako popravili in vzgojili dober zarod. Plemensko živino so kupovali s posredovanjem rodovniškega društva in murskosoboškega okrajnega gospodarskega

vrozka na odplačilo ob dokaj nizki obrestni meri, kakor govori o tem »Obvezna oddaja«, ki jo je ob takem nakupu podpisal Stefan Franko iz Markišavec 15. aprila l. 1905. Tako se je, posebno v okraju Sobota, živinoreja dvignila na lepo ravno, kar je nedvomno pozitivno vplivalo na poznejši razvoj živinoreje v okraju Lendava.

Prva svetovna vojna, posebno pa rekvizicije, ne samo bikov, temveč tudi krav in telic, pomanjkanje plemenjakov, zakotno pripuščanje, vse to je pospešilo degeneracijo, ki so jo občutili še par let po vojni.

Predprilaska Jugoslavija ni mogla najti takoj izhoda zaradi pomanjkanja sredstev in neurejenosti trgovskih ter gospodarskih pogodb in zvez. Tudi Hrvaško, kot močno simendolsko področje, je prizadejala vojna, da ni imela plemenjakov niti za svoje potrebe.

Šele štiri leta po vojni je bilo uvoženih iz Svice nekaj bikov — originalcev. Biki so bili lepi, toda dragi. Težje kot dobiti jih, je bilo najti zanje skrbnike, ker niso bili znani pogoji. Po zaslugi živinorzdravnika Samca in razumevanja naprednih živinorejcev so bili ti biki končno razmeščeni. V treh letih, na kolikor je bila predpisana triletna plemenilna doba, ali nekateri

Problemi živinoreje ob Muri in Dravi

Z medokrajnega zbora živinorejcev v Ljutomeru

V torek, 7. septembra, so se v Ljutomeru zbrali živinorejci in živinorejski strokovnjaki iz okrajev Ljutomer, Murska Sobota, Ptuj in Maribor-okolica. Po uvodnih referatih, ki so govorili predvsem o vzrejnih smotrih in tekočih problemih živinoreje, se je razvila živahna diskusija, v kateri so živinorejci izmenjali medsebojne izkušnje in predloge. Zbor živinorejcev je ob zaključku sprejel več predlogov o tem, kako izboljšati organizacijo živinorejske službe in živinoreje na splošno.

Kraji ob Dravi in Muri imajo zaradi zadostne vlage, ki pospešuje rast krmilnih rastlin, ugodne pogoje za močno živinorejo. Na ravninah prevladuje svetloislasi, v višjih krajih pa se uveljavlja pingavsko govedo. Odkar so se kmetijske zadruge

zadruge se še vedno omejujejo zgolj na trgovino, zanemarjajo pa delovne gospodarskih odsekov.

Živinorejci so na zboru živahno razpravljali o načinu plačevanja mlečnih kontrolorjev. Posamezniki so bili mnenja, naj mlečne kontrolorje v bodoče plačujejo okrajne zadruge zveze ali celo Republiška zadruga zveza, večina pa jih je bila mnenja, da jih naj vzdržujejo kmetijske zadruge. Nadalje je bilo govora o potrebi ustanovitve živinorejskega zavoda, brez katerega bo težko reševati probleme naše živinoreje. Posamezni živinorejci so se med drugim tudi lotili za naše gospodarstvo dokaj perečega problema, to je vprašanja mešetarjev in prekupčevalcev živine. Vsi vemo, da v naši socialistični trgovini ne sme biti mesta za mešetarje, ki so ostanek in dedščina kapitalistične trgovine. Kljub temu pa imajo naši kmetje še vedno opravka s številnimi nakupovalci, ki si v brezobzirnem lovu za dobičkom podajajo kljuko. V posameznih okrajih so ta problem rešili tako, da kmetje prodajajo živino in njene proizvode izključno združnim podjetjem. Ta podjetja pa potem odvajajo določen del dobička za pospeševanje živinoreje. To je dober način, kako preprečiti škodljive pojave v naši trgovini.

Precej govora je bilo tudi o svinjereji, ki je še vedno precej zapo-

stavljena. Tako je po izjavi ing. Puppisove v severnih okrajih Slovenije (bivše mariborsko področje) komaj 25% selekcioniranih plemenskih merjascev, vsi ostali pa so mešanci raznih manjvrednih pasemskih vrst. V tem pogledu so dosegla razveseljive uspehe nekatera državna posestva, kot n. pr. Rakičan in Beltinci, kjer se že več let bavijo z vzrejo plemenskih pujskov. V Rakičanu tehtajo osem tednov stari pujski povprečno 15 kg, kar je za naše razmere dokajšen uspeh. —st—

Najbolj se je obnesla pšenica „Bankuti“

Letos so na zadrugi ekonomiji v Prosenjakovcih obdelali sleherni ped zemlje. Pri obdelavi so se posluževali strojev. Posojajo jih tudi drugim članom, ki so že spoznali prednosti strojne obdelave. Z letošnjim dohodkom so še kar zadovoljni, čeprav jim ni prinesel tistega, kar so sicer pričakovali. Saj so že imeli tudi boljše uspehe na poizkusnih parcelah! Letos so pridelali na hektar samo 17 stotov rži, pšenično klasje pa je dalo nekoliko boljši pridelek: 19 stotov. Pri-

merjava tega hektarskega donosa z onim na poizkusnem polju pokaže precejšnjo razliko. Poizkusili so s petimi sortami. Najbolj se je obnesla pšenica »Bankuti« in dala 29 stotov zrna na hektar; pokazalo se je, da je najbolj primerna sorta za goriki predel. »Beltinska« je dala samo 16 stotov na hektar in s tem tudi najslabši rezultat.

Na tem — sicer še vedno malem posestvu so pred leti obnovili dokaj velik sadovnjak. Posadili so drevesca različnih sort. Mlade jablane kar lepo kažejo, breskve pa so že rodile prve sadove. Če bodo imeli pri roki dovolj denarnih sredstev, bodo začeli graditi hlev in gnojšča. V tem predelu so namreč dobri pogoji za živinorejo, zato nameravajo postaviti tudi silose, v katerih bodo konzervirali zeleno krmo. Tudi gnojenje travnikov jim je že prineslo prve rezultate. Nadejajo se, da jim bo živinoreja vrгла precej dohodkov in da bodo lahko na posestvu vzorno gospodarili tudi v prihodnosti. F. F.

Pospravimo vse — do zadnjega sadu!

Obirajmo jesensko sadje z rokami ali obirači in pazimo, da ne poškodujemo dreve. Slabše sadje sušimo ali predelamo v marmelado. Zimsko sadje naj ostane na drevju čim dalje. Pobirajmo črvi vo in gnilo sadje. S tem uničimo veliko škodljivcev in preprečimo bolezni.

Za širjenje bolezni in škodljivcev je najbolj pripravno, če leži in gnije sadje križem s sadovnjakih, po poteh in jarkih, ko bi ga lahko porabili, če ne za drugo — za krmo prašičem.

Ne čudimo se, če imamo pri takem gospodarstvu vsako leto več škodljivcev in bolezni.

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU

Naša čebelarstva družina je preteklo nedeljo priredila svojevrstno veselico; na njej so prodajali »medenec« izdelke. Prireditelj je kar dobro uspešal.

Koso si nabrusi, na travniku jo poiskusi...

Ze ob prvem mraku se v naši lepi Prlekiji meša klepanje kos med veselo pesem klopotev. Tu in tam opaziš na pragu mladega, nasmejanega fanta ali pa že sivoga očanca, ki »kloplje« svojo koso.

»Sedaj pa naglo spat, jutri bo treba zgodaj vstati...« zakličejo mati dobrohotno iz kuhinje, kjer pripravljajo večerjo. In kmalu zamre pesem na vasi, kose so pripravljene le pesem klopotev in čvrčkanje čričkov dajeta poseben čar nočni tišini.

Mati so postavili na mizo veliko skledo, iz katere se močno kadi in prijeten vonj se širi po sobani: na mizi so »zabeljenci« žganci z mlekom.

Družina molče povečerja in se odpravi k zaslužnemu počitku.

Zgodaj zjutraj, še v mraku, pred petelinjim petjem, naši znanci ostanejo in grede kosit. Ko se zbero na travniku, se uvrstijo v »red«, »namočijo« grla z žganjico in kosa zapoje, da je veselje poslušati. Rosna trava pada v ravnih plasteh. Kdaj pa kdaj se kdo od koscev ustavi, nabrusi svojo koso in spet se ponovi pesem: resk... resk... resk...

Komaj se je zdnilo, že prihiti na travnik rdečelčna Micika. Na glavi nosi velik jerbas. »Hajd k zajtrku!« se glasi njen klic. Kosci jo radi ubogajo, saj so se pri naporu delu močno upehali, pa tudi v njihovih želodcih je že jelo pomalem kruliti. Deklina razgrne bel prt, po katerem razklada skledo. Dober zajtrk s prijetnim vonjem! Med smehom in domačimi šalami pripne Micika vsakemu koscu šopek rož za klobuk. Ko se najedo, spet primejo za kose, se uvrste v red, zapoje in mahajo po njej, da je kaj. Oh, lepo je med vami, prleški kosci!

Kmalu prične sonce neusmiljeno žgati njihove sključene hrbe. Rosa počasi izginja in kose čedalje slabše režejo. Z zagorelih lic kapljajo potne kaplje, grla so vedno bolj suha, zato jih pridno zalivajo z dobro jabolčnico. Na travnik so prišle grabljice. Smeha, šal in kmečkih zbadljivk ni konca ne kraja... Nenadoma vsi utihnejo. Pred kosci in grabljicami se pojani gospodinja, ki jim je prinesla še tople koasenice — za južino. Seveda ni pozabila na jabolčnik. Vidno zadovoljna si ogleduje gola travnišča, obilne rede, malo poklepetala, pohvali kosce in se urno odpravi proti domu. Pripraviti mora dobro kosilo.

Trava se naglo suši. Kosci režejo zadnje bilke, ki umirajo pod njihovi zamahi. Ura je odbila do najst. Pokosili so, za danes dovolj. Grabljice so obrnile dišečo otavo. Vsi skupaj se odpravijo proti domu, med potjo ne manjka petja, šal, zbadljivk... Posebno mladi pridejo na svoj račun. Veseli so, da so obrnili travo na tako velikem travniku.

Gospodar jim opoldne dobro postreže in jim odrine za »likof« še litrček rdečega. Najeti težaki dobe svoje plačilo.

Grabljice pa spet na travnik! Otavo še nekajkrat obrnejo in jo potem, ko je sonce zgubilo svojo moč, spravijo v kopicice — »nabile«. Pesem spet naznani konec dela. Veselje in razigrane se bližajo vasi. Ospešujoča večerna sapa pa raznaša daleč naokoli prijeten vonj po sušeni se otavi. S. S.

Kmetovalci!

Konec pridelovalnega poteka je prodaja pridelkov. V doseženi prodajni ceni pridelkov je zapodan ves trud, vse skrbi in materialni stroški kmetovalca. Čim ugodnejše cene dosežemo, tem večja je rentabiliteta obrata.

Primerno in ugodno ceno pa dosežemo le tedaj, če prodajamo

kakovostne sortne in pravilno pripravljene pridelke

kakršne zahteva domači in inozemski trg.

Zato pa je v korist vsakega pridelovalca, da pripravi pridelke — sadje, krompir, žito itd. — v predpisani kvaliteti, ker le za takšno, t. j. sortirano, očiščeno in odbrano blago, lahko dobi višjo ceno.

AGROMERKUR — Murska Sobota

Ravenski kmetovalci gojijo dobro živino

Razstava plemenske živine v Puconcih je dokazala, da kmetje v okolici M. Sobote rede dobro živino. Kmetje so prignali na razstavo okrog 160 lepih plemenskih živali. Zastopane so bile naslednje kme-

čino živali (65%) za prav dobre in odlične, kar je vsekakor lep uspeh. Razveseljiva je ugotovitev strokovnjakov, da je mlada živina na splošno presejala vrednost, to je kakovost svojih mater. Uspehi niso slu-

iz Brezovec, kolektivno pa je dobila priznanje živina z državnih posestev Rakičan in Beltinci. Po dosežanih molznih zaključkih sklepa, da bodo letos v Rakičanu dosegli povprečno letno molznost pri 82 kravah na okrog 5000 l mleka. To pa je že uspeh, ki ga je lahko vesel vsak napreden živinorejec. Rakičansko posestvo ni imelo prva leta po osvoboditvi mnogo rodovniških živali, postopoma pa so vzgojili nov naraščaj.

Za številne obiskovalce je bila tudi zanimiva revija devetih plemenskih bikov, ki so prikazali 66 lepih potomcev. Največ potomcev ima uvoženi plemenjak Eiger, last državnega posestva Rakičan. —st.

Dobra paša — pogoj za rast živine in mlečnost krav.

tijske zadruge: Puconci, Lemerje, Tešanovci, Puževci in Moravci, državni sektor pa so zastopala posestva Rakičan in Beltinci. Živali so bile razporejene po rodovih.

Strokovna komisija je po razmeroma strogem kriteriju priznala ve-

čajni, temveč so plod večletnega načrtnega dela. Pri tem je treba omeniti tudi umetno osemenjevanje krav, česar se živinorejci vedno pogosteje poslužujejo. Od zasebnih živinorejcev je prignal na razstavo najboljšo kravo Ernest Siftar

Razkužujmo semena pred setvijo

Pri razkuževanju semen se najraje poslužujemo suhih razkužil (Ceretan, Ceresan, Agrosan), ker z njimi razkužujemo mnogo preprosteje in hitreje kakor z mokrimi razkužili.

Suha razkužila, ki jih dobimo v kmetijskih zadrugah kot praške, zmešamo s semenom. Pri tem se poslužujemo priprave v obliki sodčka ali bobna, skozi katerega je vdolana os z ročajem in ki visi na stojalu, da ga lahko vrtimo. Sodček napolnimo s semenom do 2/3 ali 3/4, nato dodamo predpisano količino razkuževalnega praška. Tedaj sodček zapremo in ga vrtimo 5 do 5 minut počasi s 50 do 60 obrati na minuto, da se prašek dobro premeša s semenom in se oprime njegove

površine. Ker so razkužila, zlasti živorebrna, strupena in se rada prahijo, imejmo med zapraševanjem (suhih razkuževanjem) masko ali vsaj vlažen robec na obrazu.

Okrajna razstava plemenske živine v Ljutomeru

V sredo, 8. septembra, so živinorejci v Ljutomeru priredili okrajno razstavo plemenske živine, ki je bila del III. okrajne gospodarske razstave.

Okraseni razstavniki prostori pri novem kegljišču so bili že navsezgodaj polni lepe živine. Ker je bila okrajna razstava nekaj zaključek krajevnih živinorejskih razstav,

Pred trgatvijo smo...

Trgatev se pričinja, ko je grozdje popolnoma zrelo, t. j., ko so koci in grozdje postali rjavkasti, ko dobe jagode svoj poseben sijaj, postanejo nekako prosojne in se rade ločijo, ko je sok sladke in lepljiv, pečke v njem pa porjave.

Zrelemu grozdju zmeren mraz ne škoduje. Zrelo grozdje vedno ločimo od nezrelega. V mešanem nasadu je najbolje trgati samo zrelo grozdje, nezrelega pa pustimo na trti, da še pozori. To sicer zahteva nekaj več dela, se pa izplača, ker je zato kakovost vina znatno boljša.

S čim bomo gnojili ozimnim žitom

S hlevskim gnojem vendar, če pa tega nimamo dovolj pri roki, potem se odločimo za umetna gnojila.

Na 1 ha porabimo: apnenega dušika 150 kg, superfosfata 300 kg, kalijeve soli 100 kg, namesto teh gnojil pa — nitrofoskala — 500 kg.

Apnenega dušika ne smemo mešati s superfosfatom, s kalijevo soljo pa tik pred uporabo.

Za naša tla je najbolj primerno gnojilo nitrofoskal, posebej še za kislila tla. Delajo ga iz kalijeve soli, apnenega dušika in superfosfata. Za težja tla ga dajemo po 500 kg, za lažja tla pa 400 kg na hektar.

DOLGOVAŠKE GORICE

Naši vaščani so se v zadnjem tednu lotili popravila dveh cest, ki so bile že v slabem stanju. S pomočjo ljudskega odbora jim je uspelo popraviti cesto za lendavskim gradom. Uredili pa so tudi cesto tik ob državni meji in izpeljali kanalizacijo. V prihodnjih dneh bodo nanjo navozili še gramoz. —ce

celo v petih letih, so ti biki dali mnogo lepega zaroda ne samo v Prekmurju, temveč tudi drugod, saj so jim prignali k oplenitvi svoje krave tudi napredni živinorejci iz obmurskih krajev ali celo iz Lutverc pri Radgoni. Za bike iz Švice je banovinska komisija pod vodstvom inženirja Zidanška nakupila plemenjake na velesejmu v Budimpešti. S tem se je kri povsem osvežila in živinoreja napredovala.

Kar se tiče skočnine za te oblasti, nabavljene biki, ni bilo težav, ker je bila le-ta nizko določena. Razume se, da teh par originalcev ni zadostovalo za vsa plemenska živina v Prekmurju, je pa mnogo prispevalo za povzdigo živinoreje in bilo dovolj za to, da so regularni skočnino tudi za ostale plemenjake, kakor tudi, da so se laže dobili skrbniki za čas plemenilne dobe, t. j. za leto dni. Težave so bile tam, kjer so bili živinorejci materialisti in nazadnjaki, tam, kjer so se držali svojega gesla »bik je bik, teleta pa le dobimo« in tako podpirali plemenitev z zakotnimi in slabimi biki. Zakotnih plemenitev ni odpravil niti oblastni odkup (prisilni), temmanj, ker lastniki takih bikov niso pobirali denarja, temveč so si oplemenjevanje dali odslužiti z dnino. Tako niso storili nič kaznivnega in tako je zakotno

oplemenjevanje cvetelo naprej. Res, da so bili nekateri občinski odbori, ki so gledali na živinorejo z naprednega stališča in skrbeli za njen razvoj. Leti so se odločili radikalno preprečiti zakotno oplemenjevanje, zagotoviti zadostno število plemenjakov, z nagradami pa stimulirali skrbnike in živinorejce. Nekateri so celo sprejeli odloke o ustanovitvi fonda za pospeševanje živinoreje, da bi lokalno, kolikor se da, najbolj uredili vprašanje zdravega razvoja živinoreje, vendar pa so v banovinskih vrhovih gledali na take ukrepe »politično«, ker so se bali za svoj centralističen vpliv.

V razvoju živinoreje Prekmurja ni mogoče zanikati vloge, ki sta jo odigrala »rodovniški odsek« podružnice Kmetijske družbe in pozneje samostojna organizacija »Selekcijsko društvo«. Poslednje je obsegalo že področje okrajev Sobota, Lendava, Ljutomer in G. Radgona, ki so spadali v okoliš simendolske pasme. Za simendolsko pasmo pa so se odločili tudi v Slov. goricah Lenartčani. »Selekcijsko društvo« je s svojimi razstavami živine vseh starosti in spolov, z že ustaljenim rodovnikom in mlečno kontrolo lahko točno odbrala plemenjake, kar je tudi zdravo in učinkovito vplivalo na nadaljnji razvoj in napre-

dek živinoreje, ki si je pridobila sloves tudi izven svojega okoliša.

Uspehe prekmurskih živinorejcev pa je ponovno močno prizadela druga svetovna vojna. Kolikor jih niso uničile okupatorske rekvizicije, toliko je škodoval uvoz bolnih plemenjakov iz Madžarske. Tudi po osvoboditvi so nespametni »razrezi« ponekod, kjer niso upoštevali ne števila, ne starosti in ne spola, prav gotovo ovirali napredek in razvoj. Tudi zapredna sušna leta niso ostala brez posledic za razvoj živinoreje.

Stremljenja živinorejskih odsekov pri kmetijskih zadrugah, ki skrbje za nabavo dobrih bikov, napredek v veterinarstvu, ki z umetnim osemenjevanjem uspešno opravlja izbor dobre živine, v nemali meri pa tudi gospodarsko zanimanje živinorejcev samih, kažejo, da ima živinoreja v Prekmurju boljše perspektive kot kdajkoli poprej. To je prepričljivo potrdila tudi živinorejska razstava v Puconcih. Da pa bo napredek živinoreje še lepši, bo treba odpraviti pomanjkanje pašnikov, kajti le-ti odločilno vplivajo na pravilen telesni razvoj in zdravstveno odpornost živine. Naloga odsekov za živinorejo naj bo poleg drugega tudi ta, da bodo z občinskimi skupnostmi začeli reševati tudi to vprašanje. St. K.

POLANA v pričakovanju prazničnih dni

Nebo je bilo kot zrcalo umito in se je lesketalo nad polji, gozdovi, senožetmi in stisnjenimi, ponižnimi vasi. Mimo mene so hitele njive, bogate, širokogrudne in mokre od nedavnega deževja... hitele so vitke sončnice, hitela zeleno-rdeča ajda, hitela visoka koruza...

Srečaval sem kmečke vozove, naložene s plugi, ki se jih je držala težka, lepljiva prst. Na velikem travniku je postaven kmet zadovoljno vihtel v soncu ožarjeno koso, da je otava skoraj neslišno padala na tla... Zven kose mi je še dolgo zvenel v ušesih, ko sem se bližal Veliki Polani.

Preščišnjen frnikula jo imenuje Miško Kranjec v eni izmed svojih knjig. In res je taka. Na sredi je ozka, na spodnjem in zgornjem koncu se pa razširi na več kolnikov, ob katerih stoji lepe, čiste hiše v varstvu velikih brajd.

Polana je na Ravenskem ena izmed večjih vasi. Tu je občina, kmetijska združba in šola. Zadržni dom, ki je ponos vaščanov, postaja vsak dan bliže svojemu namenu... okrog njega je vedno mnogo zaposlenih ljudi, ki se trudijo, da bi že pred 26. septembrom, ko bo v Polani občinski teden, tesno povezan z naprednim tiskom, kot dom pripravljen za njihove zamisli. Polana ima mnogo lepih in težkih spominov iz časa, ko so vaščani prenašali »Ljudsko pravico« na vse strani.

Prekmurci ljudje so tako bili prvi, ki so lahko brali tedaj edini časopis, ki je imel namen zblizati in združiti v tistih gnilih dneh najbolj izkoriščane ljudi... delavce, kmete, viničarje...

»Ljudska pravica«, ki je izšla kot štirinajstodnevnik priurednik je bil polanski rojak, pisatelj Miško Kranjec, je prikazovala ljudem velike soviti 5. oktobra 1934 in katere cialne krivice, odpirala ljudem oči, jih opozarjala na vzroke izkoriščanja ter iskala izhoda iz problemov. Naši ljudje so jo prenesli preko Mure in z njo revolucionarni duh, ki je bil prikrit s podnaslovom »list za gospodarstvo in kulturo«.

Lep delež imajo člani tudi v narodnem osvobodilnem gibanju, saj bodo skupaj s proslavo naprednega tiska praznovali še 10. obletnico ustanovitve prvega odbora OF na polanskem področju. V spomin na ta dogodek bodo odkrili spominsko ploščo pri mlinu v Polani, kjer je bil ta sestanek.

Komaj sem dobil tovariša Špilaka, predsednika občine. Toda le toliko, da sva se zmenila, da se dobiva zvečer. In spet je moral sestiti na kolo! Kot predsednik občine ima ob pripravah za občinski teden največ skrbi in dela.

Ker sem imel časa več kot dovolj, sem zavil v skorajda nepoznano, skrito vas Brezovico. Daleč je od prometnih zvez, stisnjena med pašnike in jelše, blatna in odrinjena od sveta. Tu se še sliši umirajoča melodija mlaticev s cepci: pika... poka... pika... poka... pok... To je že danes v Prekmurju prava redkost. Ni običaj, ki bi se dal ohraniti, temveč drobec kmečke zaostalosti, ki ga je sodobnost načrtno in gospodarsko izpodrinila. S cepci mlatio zdaj še samo tedaj, če potrebujejo ritovino (slamo za kritje strehe), zato je razumljivo, da se ta pesem »pika... poka...« čuje le izpod slamnatih streh.

Za ritovino prihrani kmet najlepše snope. Te raztepejo po gumni in začnejo mlati.

Stari očaneč, ki me je srečal na cesti, mi je marsikaj povedal o mlacvi s cepci. Ker sva obstala nedaleč od njegove hiše, me je povabil na dom in ure so minevale kot da bi ugašali sveče.

Mnogo mi je povedal, pa saj stari ljudje veliko vedo povedati! Še tisto mi je zapel, ko je še kot otrok dražil mlatic s cepci:

Stirje so kosci,
štirje so mlatici
pa jesti ni kaj!

Menda mi je to zapel za slovo!

Bil je že večer. S Špilakom sva se dobila na njegovem domu pri borni petrolejki. »Saj ne bomo več dolgo rabili.« se mi je opravičil, ko je privijal steno. Verjel sem mu. Že popoldne sem lahko videl sveže drogeve ob cesti, ki čakajo samo še na žico, po kateri bo planila luč elektrike v domače izbe. Transformatorska postaja je že tudi gotova, ena četrtina vasi pa že ima žico. Ljudje v Polani vedo, kaj hočejo imeti, čeprav se tu in tam kak kmet še vedno oklepa tiste borne petrolejke, ki nikakor ni ekonomična.

Tu je polno novih stvari. Mnogo je zanimanja za predstavo filma »Na valovih Mure«, ki je narejen po scenariju književnika Miška

Kranjca. Le-ta bo 26. septembra, ko bo otvoritev občinskega tedna, ki bo trajal vse do 3. oktobra. Polančani se skrbno pripravljajo na ta svoj veliki praznik. V okviru občinskega tedna bodo v osnovni šoli odprli razstavo NOB in na njej razstavili tudi dokumentarno gradivo iz »Ljudske pravice«. IZUD iz Polane pa pripravlja Cankarjevo igro »Kralj na Betajnovi«. Odprta bo tudi gospodarska razstava. V Združenem domu bodo predvajali kmetijske filme. Imeli bodo še pionirski dan, na katerem bodo mali nastopili z zletimi vajami in igro »Med dvema ognjema«. Odigran bo pionirski šahovski turnir in tudi telovadci se bodo pomerili v skokih, tekih in odbojki.

Dramatska skupina učiteljev iz okoliša Crenševci bo gostovala z igro »Operacija«, pionirji pa bodo zaigrali otroško igrice »Tinče in Binče«. Pripravljajo tudi branje

Spomenik borcem NOB in žrtvam fašizma v Veliki Polani.

spominov iz gradiva »Ljudske pravice«, kmečki večer s folklornim nastopom. Domačin Miško Kranjec pa bo imel literarni večer.

Nastopali bodo tudi padalci v alarmu zračnega napada skupaj s PLZ, RKS in mladinci predvojaške vzgoje.

Za zadnji dan, v soboto, 2. oktobra, pripravljajo zbor aktivistov »Ljudske pravice«, odkritje spomin-

Kako bomo potovali v Lendavo

Le še dobra dva tedna nas ločita od velikih praznov v Lendavi in Polani. Kratko odmerjen čas, da uredimo še vse preostalo za udeležbo na zaključnih slavnostih v soboto in nedeljo, 2. in 3. oktobra.

Lepa udeležba naših ljudi na proslavi na Ostrožnem, saj bo šlo iz Obmurja nad deset tisoč ljudi, nam obenem kaže dobro razpoloženje za bližajoče se praznične dni v Polani in Lendavi.

Kako bomo potovali v Lendavo, kakšna prometna sredstva bodo na razpolago? Za vožnjo z železnico bo odobren popust, zato bo iz krajev ob železnici šlo najlaže z organizacijo posebnih vlakov. Odbor za organizacijo prometa je predvidel tudi vožnje s kamioni, ki bi prepegljali v Lendavo udeležence iz onih krajev, ki nimajo zvez z vlakom. Prevozniki stroški s kamionom bodo znašali po osebi: iz Rogoševca 140 din, iz Cankove 110 din, iz Tišine 90 din, iz Grada 150 din, iz Bodonce 110 din, iz Dobrovnika 60 din, iz Martjancev 70 din, iz Prosenjako-

veške plošče na rojstni hiši tov. Miška Kranjca, kjer so urejevali »Ljudsko pravico«.

Zvečer bo partizanski ogenj in odkritje spominske plošče na mlinu, kjer je bil ustanovljen prvi odbor OF na tem področju.

Polančane čaka še mnogo dela in truda, toda vsak trud in vsako delo obrodi sadove, kakor je dozorel sad, ki so ga pred dvajsetimi leti pomagali posaditi polanski ljudje s prvo številko »Ljudske pravice«.

Branko

Občinski teden v Puconcih je po svojem uspehu presešel vsa pričakovanja

Minevali so zadnji poletni dnevi, sonce je pošiljalo svoje tople žarke na pokrajino in lahen veter je božal zagorela telesa kmečkih ljudi, ki so se pripogibali na polja in spravljali svoje pridelke v kašče. Listje je jelo veneti in sadje zori. Tudi trte bodo kmalu vinogradnikom poplale trud. Lastovke in druge ptice se družijo v jatah in se malec vznemirjene pripravljajo na trenutek, ko bodo za nekaj mrzlih zimskih mesecev zapustile deželo ob Muri. V Puconcih pa je kljub temu živahno: občinski teden je tu, občani se zbirajo, veselijo se svojih uspehov, praznujejo...

BREZ PRETEKLOSTI NE BI BILO SEDANJOSTI

Spomini bežijo nazaj, v leta okupacije. Na razstavi NOB smo videli, da je tudi puconška občina dala vztrajne ljudi, ki niso poznali nobenih kompromisov in odstopanj, kadar je bilo treba pogledati sovražniku v oči. Ustavljamo se ob znanih imenih: Stefan Kuhar-Bojan, Stefan Kuhar-Peter, Sida Podlessek-Perš, Viktor Kuhar, Gustav Luthar... Ustavimo se ob grobu Jakobovega sina. Tople, v sree segajoče besede njegovega prijatelja, množica ganjenih ljudi, številni venci — vse to se zliva v en sam dokaz hvaležnosti padlemu junaku.

In misli hitijo dalje: Bojan si je zaslužil čast heroja! In takrat, ko se homo spet zbrali ob njegovem zadnjem domu in mu sporočili veliko priznanje slovenske domovine, bomo odkrili na njegovi rojstni hiši tudi spominsko ploščo.

»CAS JE DOZOREL« IN SE KAJ

Nastopale so dramske skupine. Najprej so prišli na vrsto domači mladinci z dramo »Cas je dozorel«. Imeli so lepo številno gledalcev in poželi so dokajšen uspeh. Svojim vlogam so bili docela kos. Najbolj je ugajala učiteljica Maria Kuharjeva. Režiser tov. Vučkova je imela sicer polne roke dela, vendar je z uspehom svoje dra-

Spored prireditve, ki jih pripravljajo v Lendavi v okviru proslave naprednega tiska. — Lendava pričakuje 25.000 gostov. — Množičen nastop zborov, gledališke predstave, bogate kulturne in športne prireditve

V Lendavi bodo imeli kulturno-prosvetne prireditve že od sobote, 25. septembra, pa vse do 3. oktobra. Ob slavnosti otvoritve 26. septembra bodo nastopili na literarnem večeru vidni prekmurški pisatelji Miško Kranjec, Ferdo Godina in dr.

V nedeljo, 26. septembra, bo v Lendavi odprta razstava »Prekmurje v barvah«. Razstavljali bodo likovni umetniki-slikarji in fotograf

Kološa iz Murske Sobote. Zelo zanimiva in pestra bo tudi razstava prekmurske domače obrti. Zvečer tega dne bo priredilo DPD »Svoboda« Lendava vokalnoinstrumentalni koncert. Nastopil bo mešani zbor, 20-članski orkester in godba na pihala.

V ponedeljek, 27. septembra, bodo imeli svoj dan pionirji. Predpoldne se bodo borili za naslov prvaka obmurski pionirji-šahisti. Na telovadišču NK Nafta se bodo pomerili telovadci in atleti, zanimiva pa bo vsekakor tudi nogometna tekma med pionirji iz Lendave in M. Sobote. Mladinska igralska skupina DPD »Svoboda« Lendava bo uprizorila za okoliške pionirje mladinsko igro »Igra o bogatinu in zdravilnem kamnu«. Zvečer bodo igro ponovili tudi za odrasle.

V torek bodo prispevali svoj delež k svečanostim tudi obmurski gasilci. V popoldanskih urah bodo tekmovalne vaje gasilskih društev. Nato pa bo inproviziran letalski napad na Lendavo. Pri reševanju bodo sodelovale reševalne ekipe gasilstva in PAZ. Po vaji bo koncert godbe na pihala. Ob 19. uri bodo prvi nastopili v Lendavi člani priznane igralske skupine KUD »Ivan Kaučič« iz Ljutomerja z Vojnovičev igro »Ekinokcija«.

V sredo zvečer bo uprizorila igralska skupina DPD »Svoboda« Lendava igro »Inšpektor na obisku«, v četrtek pa bodo Lendavčani sprejeli goste, člane igralske skupine IZUD Velika Polana. Ti bodo uprizorili Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi«. V petek bo koncert trboveljske godbe na pihala. V soboto, 2. oktobra bo v Lendavi svojevrsten zbor kluba »Prekmurških akademikov«. Na tej prireditvi se bodo zbrali stari revolucionarji Prekmurja. Slavnostni govor bo imel tov. dr. Tivadar.

Za glavni slavnostni dan, 3. oktobra, pričakujejo v Lendavi nad 25.000 gostov. Na proslavi bodo nastopili združeni pevski zbori Obmurja z okoli 2000 člani mladinskega zbora in 800 člani mešanih zborov. Zbore bo spremljala združena godba Obmurja. Tokrat bomo imeli priložnost videti eno izmed najboljših folklornih skupin Jugoslavije — skupino »Jože Vlahovič« iz Zagreba. Ob 15. uri bo gostovala v Lendavi mariborska Opera s »Prodano nevesto«. Ljubitelji nogometa pa bodo lahko gledali tekmo med domačo Nafto in Dinamom iz Zagreba.

Tudi šahisti bodo imeli obširen program. V Lendavi bo od 2. septembra do 2. oktobra šahovski turnir. Za njegovo kvaliteto udeležbo jamči udeležba treh šahovskih mojstrov, treh mojstrskih kandidatov in 1 prvokategornik. Udeleženci turnirja bodo odigrali v 12 vseh simultanke. Hkrati bodo imeli strokovno propagandna predavanja. — V soboto, 2. oktobra, bo v Lendavi množični šahovski moštveni brzo-turnir okrožja.

IZ PIONIRSKIH GRL JE ZADONELA PESEM

Po zvočnikih smo slišali tudi lepe slovenske pesmi, ki so jih zapele pionirke nižje gimnazije pod vodstvom tov. Moje Lednikove. Njihov nastop nam je dal vedeti, da se bodo — čeprav so še mlade in neučkanke — sčasoma usposobile za dobre pevke in ponesle domačo pesem še večkrat med svoje starše in odrasle občane. Treba bo le redno vaditi in se pripravljati.

ZA USTANOVITEV DPD »SVOBODA« V LJUTOMERU

Delovni kolektivi prleške metropole so že doslej imeli svoje igralske skupine, ki so čestokrat nastopile s samostojnimi programi. Njihovo delo pa je bilo dokaj oteženo: niso imeli primernih prostorov, kulis in druge opreme. Prav tako stanje pa narekuje sindikalnim organizacijam v mestu, da se resno zavamejo za ustanovitev delavskega izobraževalnega društva »Svoboda«, kjer naj bi se delavci združevali, izobraževali in tudi javno nastopali. Društvo naj bi imelo širše delovno področje:

razen vsega drugega naj bi prirejalo tudi poučna predavanja, ki bi bila preprostim delavcem doumljiva in koristna.

Znano je, da je imel Okrajni sindikalni svet že leta 1945 svojo dvorano, kjer je bil tudi sedež delavskih organizacij. Vendar je pozneje prišlo do nekkih sporov glede lastninskih pravic. Pred kratkim pa je bivša viničarska zadruga izročila poslopje, ki so ga s svojimi rokami in sredstvi postavili delavci in viničarji, v last okrajnemu sindikalnemu vodstvu. V posloju nameravajo

urediti prostore za pisarne in sestanke. Začeli pa so že tudi razmišljati o tem, da bi k sindikalnemu domu prizidali še večje dvorano, kjer naj bi imeli delovni kolektivi Ljutomerja svoje kulturno središče, njihovo društvo »Svoboda« pa svoje delovne prostore. Obnovljeni dom s prizidanim dvorano pa bi dal lepše zunanje lice tudi novo nastajajočemu naselju ob Ormoški cesti, kjer rastejo zadnja leta novi bloki in stanovanjske hišice.

Narodna in socialna vzgoja prekmurskega industrijskega delavstva

V počastitev 20. obletnice »Ljudske pravice« — proslave naprednega tiska, ponatiskujemo še danes vsebinsko bogat članek, katerega je leta 1939 objavil v 23. in 28. številki mariborskega »Večernika« njegov tedanji prekmurški dopisnik Rudi Čačinovič — tovariš, ki je M. Kranjec pomagal urejati »Ljudsko pravico«.

Kleklove »Novine« so v svoji drugi številki, izišli v narodni državi, takole agitirale za vstop v kmečko zvezo SLS: »Prekmurje je polje. Kmetje prebivajo v njem. Hvala Bogi, niedna fabrika nam ne kvarja zraka. Z polja živimo in prehranjamo tudi jezero druge.« Vendar so se tudi že takrat dotaknile tovarne prekmurskega človeka. Poleg sezonskega romanja na tuja veleposvetstva so romali Prekmurci tudi v predmestja ogrskih in avstrijskih mest (Pešta, Gradec itd., tudi Trst) in v Ameriko, v kateri je bilo med vojno že na stotine prekmurških mož in žena po tovarnah. Domačih industrijskih obratov ni bilo. Izjemo tvorijo opekarne (Puconška parna opekarna, ust. 1911, T. Ratkol), tiskarne (današnja Prekm. tiskarna, ust. 1888, Grünbaum), mlini in žage, kar pa ni mnogo pomnilo. Po vojni je tudi v tem pogledu nastopil važen preobrat. Mladi liberalno-kapitalistični sistem nove države je v nasprotju s prejšnjim

ogrskim fevdalno-kapitalističnim sistemom prav ugodno vplival na razvoj prekm. industrije. Prekmurje nima važnih surovin, ki bi omogočale razvoj težke industrije. Podlaga za razvoj današnje industrije: bivši veleposvetniški gozdovi (Nasička d. d., Hartner); dobro razvita živinoreja v vsem severovzhodnem delu Slovenije in severne Hrvaške ter konkurenčna sposobnost pred zaostalo številno mersarsko obrtjo, ki je propadla (tvornica Benko) ali pa kapital, zbran v manufakturnih trgovinah, zvezan s prednostjo izredno cenene delovne sile, s katero je bilo mogoče konkurirati tovarnam v starejših industrijskih centrih in z večjimi socialnimi dajatvami (pletilnice, tovarne perila). Tvornica Blau in Bartoš je bila leta 1904. osnovana kot trgovina z mešanim blagom. Leta 1927. je tvrdka začela izdelovati pletenine z enim strojem in 3 delavkami. V par letih je nastalo moderno podjetje, ki danes zaposluje 160 delavcev in de-

lavk. Manufaktura in šiviljska obrt sta bili podlaga za tvornico perila Cvetič, ustan. l. 1925. Danes je to moderno elektrificirano podjetje s 140 — 150 delavkami in nekaj namočenci. Težka gospodarska kriza prekmurske industrije ni prizadela. Zaradi cenene delovne sile je kot konkurenčno sposobnejša ob konkurenci središnih industrij še porasla. Tako je bila n. pr. v času najhujše gospodarske krize v naši državi leta 1932 ustanovljena v Soboti nova tvornica perila Šiftar, ki je na začetku zaposlovala 40 delavk, danes pa je obrat močno povečan in zaposluje okrog 150 delavk. Krizi se pred leti ni moglo popolnoma izogniti edino podjetje Nasičke D. D., ki ga je doletela obremenitev z lesno industrijo po vsej državi. Danes zaposluje okrog 200 delavcev.

Po podatkih OUZD je razvidno, da tvorijo v prekm. industriji zaposleni delavci zelo majhen procent prebivalstva. V odstotkih znaša število zavarovancev v lendavskem srezu 1.98, v soboškem pa samo 1.77 (v Sloveniji na predzadnjem mestu). Po statistiki OUZD je bilo 50. junija 1927. v Prekmurju 2575 zavarovancev (soboški okraj 1513, lendavski 860), do 30. junija 1936. je število padlo na 1948 in l. 1937. na 1919. Padec zaposlenosti je

v zvezi s krizo, vendar ta ravno najvažnejših industrij ni prizadela (z izjemo lesne), saj so se ravno v letih krize najbolj širile.

Zelo je napredovala mesna industrija, ki je izredno racionalizirana in je ena najmodernejših v državi. Od 212 registriranih izvoznikov je bila soboška mesna industrija že l. 1936. na osmem mestu v državi z ozirom na izvoz v Avstrijo in CSR. Danes ima izdelovalnico umetnega ledu, oddelek za izdelovanje konzerv, topilnico masti itd. Prodaja je organizirana preko 5 prodajalnih in mnogih zastopstev. Izvaž. v Nemčiji, Italijo, Anglijo in CSR. Tedenko se zakolje 600 — 800 svinj, 100 do 200 telet in 50 — 80 goved. Druge industrije z izjemo Nasičke D. D. prodajajo svoje izdelke izključno v državi in to v Dravski in Savski banovini. — Poseben značaj ima obrat Petanjske slatine, ki zaposluje 17 delavcev (7 moških 12 žensk).

Vpliv industrije na gospodarsko, socialno in politično življenje Prekmurja je mnogo večji, kot bi bilo mogoče soditi po številu zaposlenih. Nizek splošni življenjski standard ljudstva, pomanjkanje vsake industrijske tradicije, neorganiziranost in nepoučenost delavstva ter zlasti popolna nebržnost ali celo nena-

Pozdravljeni, štajerski borci!

STANE CERVIC - BOJAN:

Borba na Vaneči

V mraku že hladnega jesenskega dne smo po skrivnih poteh med njivami in gozdički oprezno stopali Miran, Franjo in jaz. Na obrazih se nam je poznala huda utrujenost. Za nami je bil strašen dan. Komaj smo se rešili iz obkoljene Brunnove hiše v Soboti, potem pa se, nasledovani od več sto podivjanih fašistov, nylaišev in nem-zelčorov, prebijali po pozetih njivah in skozi redke prekmurske gozdičke proti Vaneči.

Zdaj je bila naša prva skrb dobiti zvezo s Paconci in zvedeti, kaj se godi v Murski Soboti. Kljub najostrejšemu obsednemu stanju smo se srečno prebili do postojanke v Paconcih, kjer je bila TV postaja pri Marici Gašperšičevi. Namesto Marice pa smo slučajno priklicali presenečeno mater. Prepoznali smo na tej postojanki, kjer smo prebivali že večkrat, in napravili načrt za napad na notarišijo, postajo in pošto v Paconcih, Marici pa smo dali informativne naloge za jutrišnji dan: poišče naj Pišto Ku-

harja-Petra, če ga ne dobi, pa Rogana ali Jožo Stucinovo. Vrnila se je s presenetljivimi novicami: vse tri so odpeljali; v Soboti so nylaiši s pomočjo svoje pete kolone prevzeli oblast in vrše množične aretacije naših zavednih ljudi; v Štabu soboškega Kulturbunda je zvedela za mnenje, da je verjetno v Paconcih najmočnejše partizansko gnezdo, ki ga ho treba razhajkati...

V mraku drugega dne smo zato krenili nazaj proti Vaneči, da tam napravimo načrte za bodoče dni. Tako smo postavili novo postojanko pri Ivanu Kocenu na Vaneči št. 40. Njegova družina je bila med najboljšimi v Prekmurju, saj se ni bala vzeti pod streho partizanov v tako budih časih. Takih družin je bilo zelo malo! Pri Kocenovih smo bili lepo sprejeti in postreženi. Ostali smo pri njih eno noč in en dan. Zvečer, 19. oktobra pa smo se poslovili od Kocenove družine in se napotili naprej. Vodil nas je Miran. Priti bi morali tisto noč do nekoga tovariša (Gustava Lutherja-Sama, prip. Š. K.), ki je bil na postojanki na Vaneči, v smeri Moštaneč. Toda Miran ni poznal terena. Bila je temna noč, dež pa je lil kot za stavo. Ugotovili smo, da smo zašli.

Tako smo se znašli pred malo viničarjo na griču. Tukaj bomo poskušali vprašati, kje pravzaprav smo, je dejal Miran, s čemer sva se tudi s Franjom strinjala. Kakor zmiraj, ko smo se kje oglašali, sem tudi tokrat opozoril Mirana in Franja, naj me ne kliče za Bojana, temveč za Sergeja, ker je na mojo glavo, živo ali mrtvo, bila razpisana visoka nagrada. Ne vemo, kakšni ljudje so v hiši!

Bili smo prijazno sprejeti. Viničar Novak, zagrozen fašist, se je oddahnil, ko ni smo zahtevali drugega kot informacije in vodo. Prijazno nam je postregel: »Fantje, ostanite pri meni. Utrujeni ste, odpočijte in posušite se! Madžari tu sploh ne hodijo.«

Ker se je začelo svitati, smo sklenili ostati, posebno še, ko nam je Miran zatrjeval, da človeka pozna, da je naš in zanesljiv.

Mož nam je pokazal prostor nad hlevom. »Tam boste bolj varni kot v hiši, kjer je polno otrok.«

Ker smo bili utrujeni in do kože premočeni, smo bili za prijazno vabilo hvaležni.

klonjenost mnogih, ki bi morali skrbeti za izboljšanje njegovega položaja, vsa ta dejstva imajo za posledico stanje, ki kljub vsej koristnosti in potrebi po čimvečji industrializaciji Prekmurja, ki bi v kar največji meri zaposlila danes preštevno odvisno delovno silo doma, nikakor ni zadovoljivo. Zakon o minimalnih mezdah je gmotni položaj prekm. delavstva nekoliko izboljšal. Običajen delovni sistem od začetka industrije v Prekmurju je akordno delo (izjema na pr. mesna industrija). V političnem in kulturnem pogledu delavstvo v Prekmurju do danes ni pomenilo ničesar. Od sedaj vidimo skoraj samo poizkuse, da bi se delavstvo strokovno organiziralo ali da bi ga pritegnili h kulturnemu delu. Poizkusi organiziranja so padli v čase najhujše gospodarske krize, ko so bili v splošnem pogoj za to silno neugodni. Delavci pri Našički d. d. so organizirani v URS-u, ki ima centralo v Zagrebu. Podoben poizkus delavk pri Pletilnici v Blau in Bartoži ni bil odobren, ker je organizacija iz druge banovine. Med lendavskim delavstvom so Madžari, ki žele zato slovensko organizacijo, ker pri slovenskih funkcionarjih madžarsčine ne razumejo. Organizirani so gradbinci, ki imajo v Soboti posebno plačilnico (Zveza

»Bojan, treba bo misliti na stražo,« je gredoč opozoril Miran. »Od hiše je lep razgled, pa bomo prav na varnem.«

Nepremišljena beseda je bila izgovorjena. Viničar Novak se je zdrznil. »Bojan?« »Da.« »Ti si Bojan? Saj ti si najbolj iskan partizan v Prekmurju! Na tvojo glavo je razpisanih 10.000 pengov nagrade! To sem pa res ponosen, da lahko dam prenočišče takim partizanom. Ni treba straže, fantje! Kar naspite se! Jaz bom že pazil. Tukaj okrog nikoli ne hodijo kakšne patrulje. Ze celo leto nisem videl nobenega žandarja. Samo preveč od rok!«

Miran in Franjo sta že trdno spala, ko sem bil še vedno buden. Nekaj mi ni dalo spati. V ašesih mi je venomer zvenelo: »Iskan partizan. — Bojan! — Pengi...« Toda končno je tudi mene premagal spanec.

Okoli enajste ure sem se prebudil z nekim tesnim občutkom. Tovariša sta še vedno trdno spala. Nekaj mi ni dalo mira. Vstal sem, se začel pripravljati in oblačiti. Ravno sem očistil brzostrelko, ko je prišel na podstrešje Novak z veliko skledo v roki.

»Fantje, kosilo sem vam prinesel! Zelim vam: dober tek! Pa brez skrbi bodite.«

Iz skled je prijetno zadišal zabeljen krompir. Pomiril sem se. Saj je vse v redu! Le zakaj sem imel prej tako neprijetne občutke?

Ko je viničar odšel, sem vstal in začel buditi tovariša. Ko sem ju z muko budil, smo se z dobrim tekom lotili krompirja.

Nenadoma se mi je zazdelo, da sem slišal oster zvenket, kot da bi železo udarilo ob železo. Prislubnem, hitro vstanem in pogledam skozi odprtino v strehi. Od presenečenja mi je skoraj zastal dih. V 30 metrov oddaljenem vinogradu, okrog in okrog hiše, je kar mrgolelo madžarskih vojakov. Za vsakim trsom je bilo videti puško, ki je bila naperjena proti hiši.

»Miran, Franjo! — brz se pripraviti!

Zunaj je vojska, okrog in okrog polno vojakov, saj vendar tu ne vežbajo!«

Skočil sem na drugo stran podstrešja in hitro smo ugotovili, da smo obkoljeni in izdani. Okrog hiše je bilo več sto nylaiških vojakov.

V nekaj sekundah smo bili pripravljene za borbo. Ravno smo delali načrt za izpad, ko so zaropotali po strehi mitraljezi od treh strani hkrati, da se je razbita opeka kar vsula po naših glavah. To je ropotalo in preskotalo, da se sploh nismo več razumeli. Naenkrat je streljanje prenehalo, od spodaj pa smo zaslišali klice: »Banditi, predajte se! Nič se vam ne bo zgodilo! Partizani, pojdite dol! Bojan, predaj se!«

Zbrali smo se hitro. Za zidom smo se skrivaj vlekli po trehuhih do izhoda. Toda Madžari so nas skozi razbito streho opazili. Videli smo nekaj Madžarov tudi za zadnjim delom listnjaka, prav v tisti smeri, koder smo se mislili umakniti. Tedaj vrže Miran tjakaj bombo. Začela se je borba treh proti več stotim...

Pomešali so se klici in kriki fašistov s kratkimi rafali brzostrelke in Miranove parabele. Franjo skoraj ni utegnil polniti karabink, ki smo jih imeli s seboj od likvidirane tišinske žandarmerije. Strelji iz naših brzostrelk in karabink so Madžare iznenadili, da sploh niso mogli ugotoviti, koliko nas je.

Borba se je vlekla že dobre četiri ure, ko so nas začeli obmetavati z bombami čez prednjo stran hiše. Misliti je bilo treba na najhujše: na izpad in prebitje obroča v smeri gozda. Za hrbiti so nam jele pokati bombe, ki so razmetavale strešno opeko, da je kar žvižgalo. Čakati nismo več smeli. V hipu sem se zbral. »Jaz bom kril vajin umik z brzostrelko in bombami, vidva pa se umaknita na levo proti gozdu,« sem dejal tovarišema. »Potem krijta vidva moj umik! Do gozda imamo štirideset metrov. Če se nam posreči, smo rešeni.«

Madžari so bili razpostavljeni v krogu in niso mogli prosto streljati, ne da bi zadeli tudi svojih ljudi.

(Konec prihodnje)

Tudi v Radvencih se okupator ni počutil varnega

Čeprav so Radvenci — vasica v naši Ščavniški dolini — močno odmaknjeni od večjih industrijskih središč in štejejo nekaj manj kot sto hiš, se je na njenih tleh že leta 1941 začel boj proti okupatorju. Že v spopadu med bivšo Jugoslavijo in Tretjim Rajhom je dala vas prve prostovoljce za boj proti napadalcem naše rodne zemlje.

Ko je na negovskem gradu, ki so ga švabski žandarji spremenili v svojo trdnjavo, boječ se gole pesti na smrt obsojenega slovenskega ljudstva, plapolala zastava s kljukastim križem, se je na Kaučičevem vrhu začela razpredati organizacija podtalnega gibanja. Na teh tleh je Jože Kaučič-Slavko s svojimi ljudmi pripravljaval teren in načrte, da so lahko »pozneje, v letu 1943, odhajale kolone mladih fantov — toda ne v nemško vojsko, temveč pod partizane na Pohorju in Kozjaku.

Leta 1943 so bili Kaučičevi pregnani iz rodne hiše. Preden jih je dobil okupator v roke, so zbežali. Okrog njihove zapuščene domačije so noč in dan čepelce sovražne zasede in središče narodnega osvobodilnega gibanja se je premaknilo h Križanu v Spodnji Ščavnici.

Cez leto dni pa je gibanje v vasi spet znova zaživelo. Saj ni bilo hiše, ki ne bi vedela za ilegalce in jih po svojih močeh podpirala. Izjema sta bila edinole blokfirer Slana in ortsbauernfirer Trstenjak, ki pa je pozneje žalostno končal v taborišču Dachau. V vasi je začela delovati okrožna tehnika. Na navadnem ciklostilu so tiskali deset

in desetstisoče lepakov, ki so budili ljudstvo ob severni meji k uporu proti osvovljenemu tujcu. Napad za napadom na nemške postojanke! Avgusta so bili napadeni Nemci v njihovem največjem gnezdu — v Apačah, ki so jih branili zagrizeni hitlerjanci. Temu je sledil napad na negovski grad. Obakrat je bil moralni uspeh naših borcev in aktivistov tako silen in otipljiv, da se

vrst nemškutarjev Apaške kotline. Zavedajoč se svoje nemoči in osamljenosti so poklicali na pomoč Vlasove kozake, ki so se naselili v Kunejevem gradu nad Radgono in pri Vidmu. In prav vas Radvenci je bila v sredini križnega ognja teh postojank mojstrov klanja.

Vendar: če se ljudstvo bojuje za svoj obstanek, je nepremagljivo. Čeprav so vsak dan padale nove

okupatorski vojaki v svojih trdnjavah niso počutili varne, da se niti na svoje moči niso več zanesli, čeprav je hitlerjevski režim s svojimi vezmi prepredel domala vso obmejno področje. Pri Negovi je za debelimi grajskimi zidovi trepetalo čez 60 zagrozenih nemških žandarjev, v stari »vitmajeriji« pa vod vermanov, ki so se rekrutirali iz

strok. zveza 36, Jug. strok. zveza 59. Nameščenci so volili: Strok. kom. 26, Nar. strok. zveza 34, Jug. strok. zveza 10. V Lendavi je bilo razmerje verjetno bolj v korist Strok. kom. in v škodo Nar. strok. zvezi.

Skrb za izboljšanje gmotnega položaja prekm. industrijskega delavstva, dvig njegove izobrazbe, skrb za zaščito njegovih stanovskih in človeških pravic ne sme biti nič manjša kot n. pr. pri obrtnikih ali sezonskih delavcih. Današnji položaj našega naroda in naloge, ki nam jih postavlja bodočnost, zahtevajo, da vsi sloji pri tem sodelujejo. To sodelovanje pa nikakor ne bi moglo biti popolno, če bi se dovoljevalo popolnoma nezaščiten izkoriščanje tako važnega sloja kot je ravno delavski. Upravičene težnje delavstva morajo podpirati tudi drugi sloji, saj so to tudi zahteve narodne skupnosti, ki ne more uspevati brez zdravih korenin. Resnična skrb za trdnost narodne in državne zavesti mora obsegati zato tudi delo za izboljšanje življenjskih prilik prekm. ind. delavstva — kot vsega preprostega ljudstva v Prekmurju sploh!

žrtve, gorele hiše in bile racije po Ščavniški dolini, je, kakor da je skočil ptič feniks iz objema smrti, izšel droben zvezek partizanskih pesmi v dva tisoč izvodih. Če si se zvečer, ko je na zemljo padel mrak, približal vasi, si slišal enkrat tu, drugič tam bodrilne stihe o koscu, ki brusi koso in terja svoje pravice, pa tisto čutstveno pesem o deklici črnolaski... Pesmi so se čisto zlivale z regljanjem strojníc in detonacijami min.

Niti teror mojstrov klanja ni mogel zlomiti volje do življenja. Vaščani so bili odslej sicer bolj previdni, vendar pa niso klonili. Nekeč, ko so se kozaki sredi belega dne približali vasi, mi je Elblova mati rekla: »Pojdi, pojdi, ker te nimam kam skriti, ti hudiči pa premečejo vse luknje... Pa zvečer se vrni!«

Ko je zloglasna izdajalka Mira izdala kozakom našo tehniko, so sovražniki domala vsak dan prijezdili v Radvence in premetavali po hišah. Toda tistega, kar so iskali, niso našli. Pri vaščanih so si s svojimi racijami nakopali še več prezira in sovraštva. V onemogli besnosti so ustrelili Franca Ketiša, ki ni hotel izdati tehnike. Napadli so Križanovo hišo in tam ubili edino hčerko, staro komaj tri leta. Njena mati pa se je zgrudila — držeč mrtvo hčerko v naročju — s prestreljenim vratom na tla — pred domačim pragom. V bližini hiše je padel tudi neumorni kurir Lenc iz Radvenc. A vse zaman! Ne tehnike, niti ilegalcev niso mogli dobiti v svojo pest! S partizani je držala vsa vas, vsi njeni prebivalci.

Nemci so doživljali poraz za porazom tudi v Ščavniški dolini, čeprav morda zgodovina tega nikjer

Naše žrtve

Podatki o okupatorjevem nasilju na Štajerskem so še vedno nepopolni. Čeprav so nacisti v začetku terorja z raznimi lepaki in plakati objavljali ustrelitve »banditov«, so kasneje streljali talce in ujete partizane, ne da bi njihovo število objavljali točno. Preveč dela bi imeli s tem, ljudje pa bi tudi javno preveč izvedeli, kakšen je »novi nemški red«. Na drugi strani pa so nacisti in njihovi podrepaniki pobijali napredne Slovence tudi skrivoma in »mimogrede«, zlasti še, če štejemo semkaj tudi številne Slovence, ki so jih pobili v zaporih.

Ko bodo podatki o nacističnem nasilju na Štajerskem popolni, bodo številke o krvavi žetvi okupatorjevega nasilja na Štajerskem še večje. Naj navedem le kratek pregled, ki pa je, kot omenjeno, nepopoln:

Ustreljenih 3600, obešenih 217, zaklanih 103, ubitih z mučenjem 358, umrlo v taboriščih 1156, interniranih v nemških uničevalnih taboriščih 5111, interniranih v domovini 2860, zaprtih 10.573, izseljenih 67.885 in odpeljanih na prisilno delo 21.579.

Krvava žetev okupatorja pa je rodila samo upor. Pod vodstvom Komunistične partije, ki je dala za vstajo na Štajerskem svoje najdragocenejše kadre, se je Štajersko dvignila in navzlic najhujšemu terorju povedla ljudstvo v boj proti okupatorjem, ki je bil zaključen z zmago nad nacizmom.

OSTROŽNO

Partizanski tabor na Ostrožnem, kjer se bo zbrali vsi preživeli štajerski, koroški, prekmurski in posavski borci, interniranci, izgnanci, terenci in otroci padlih borcev, bo s svojim sporedom veličastna podoba našega boja za svobodo. Na Ostrožnem je vse pripravljeno, da bodo stotisoči, ki bodo 18. in 19. septembra prišli v Celje, preskrbljeni z vsem, kar tako velika prireditve zahteva.

Na Ostrožnem se bodo zopet zbrali Tomšičevci, Slandrovci, borci Kozjanskega in Lackovega odreda, Sercerjeve brigade in drugih enot. Deset tisoč izseljencev se je priglasilo za Ostrožno.

Na zborovanju 19. septembra bodo prišle partizanske patrulje iz vseh strani Štajerske.

Pred tribuno, na kateri bo tudi tovariš Tito, bodo zopet zbrani preživeli borci Pohorskega bataljona, II. grupe odredov Štirinajste divizije in številnih brigad.

Na velikem zbornem prostoru se bodo zbrali stotisoči Slovencev in gostov iz vseh bratskih republik. Vsem skritim sovražnikom doma in po svetu bomo znova dokazali, da ni bilo in je ni sile, ki bi zbrisala slovensko ljudstvo s sveta. Na Ostrožnem bomo pokazali z velikim političnim zborovanjem tega dela Slovenije vsem tistim, ki se jim še cede sline po naši zemlji, da znamo ceniti in varovati s krvjo priborjeno svobodo.

Zato ne pomišljajte — Ostrožno nas pričakuje! Naj tudi naše Obmurje prispeva dostojen delež k veličastni manifestaciji na Ostrožnem!

Nobeno streljanje in nobene preiskave niso mogle streti upornih vaščanov. Zato so jih podivjani kozaki začeli množično zapirati. Februarja 1945 so 28 vaščanov zaprli v ljutomerski zapor, v poslopje, kjer je imel gestapo svoj sedež. Čeprav je izdajalka Mira v brk povedala sovražnikom imena domačih aktivistov, ni nihče od zaprtih vaščanov koga izdal. Izgovori: »ne poznam ga!«, »neki Kranjc je to!« — so bili na dnevnem redu pri zaslišanju. To je okupatorja silno razkačilo, saj so mu padli v vodo vsi upi na uresničitev široko zasnovanega načrta o uničenju partizanov in njihove tehnike. Marija Kaučičeva se še danes spominja svojega potolčenega obraza, ker ni hotela govoriti tako, kakor so želeli kruti gestapovci. Ludvik Kur, Franc Kozar, Mimika Prajndlova in drugi vedo povedati, kako uporen in nepremagljiv je človek, če se iskreno bori za svoje pravice in ljubi svojo zemljo. Po brezuspešnem izsiljevanju so jih vrgli nazaj v temne celice, Matijo Karla, Franca Koserja, Janeza Bračiča, Antona Boboseka in bivšega ortsbauernfirerja pa so poslali na križavo pot v zloglasno taborišče Dachau. Slednji je tamkaj ostal za vedno in tako zbrisljamo izdajstva z imena svoje vasi.

To je podoba vasi Radvenci in njene borbe. Morda skromna, tako kot so skromni njeni vaščani. Če danes povprašaj kakega Radvenčana o večerajšnji borbi, bo malce nevoljno zamahnil z roko in te odpravil z besedami: »sušim krmo... megli se... čakajo me mlatiči!« In razumemo jih: junaška dejanja in močni značaji niso v bahavih besedah, marveč v krepostnem srcu. Če pa le zvečer prislubne ob zastrtem oknu, ko se nihče več ne nadeja radovednih ušes, boš slišal Roškarjevega Tirzeka, ki je marsikaj strašnega doživel v človeški klavnici XX. stoletja, kako narahlo govori svojemumu sinu: »Ko so me do smrti pretepli in ko se od slabosti nisem mogel več držati na nogah, sem v prividu zagledal našo vas, tebe in vse domače, a prav takrat me je prevzelo silno koprnjenje po tebi. In sam pri sebi sem rekel: moram živeti!«

Hrepenenje po svobodi in odločno volja po življenju je rešila Radvenčana, da lahko še danes tepta svojo rodno grudo. F.K.

Ali se tako obnašamo pred tujci?

Kdo še ne pozna — po dobri kapljici slovečega kraja — Jeruzalema in o bližini idilične vasice Svetinj, na gričku, sredi med prijaznimi prlekimi goricami? Naši ljudje so znani po gostoljubnosti in dobro srčnosti. Naslednji primer pa — žal — tega ne bi mogel dokazati, če bi sodili ljudstvo po posameznikih.

Pred dobrimi štirinajstimi dnevi je v zadnjem trenutku hitela na plak mlajša izletnica, očitno tujka. Morda se je mudila na Jeruzalemu ali pa v njegovi okolici? Vsa zaplopa je prihitela do bišega Zavrata, nikovega posestva pod Svetinjami in v strahu, da je morda na napačni poti, povprašala tamkaj zaposlene zidarje, kod vodi najbližja pot do Ivanjanske železniške postaje. Dasi je bila pot pravilna in bi lahko tovarišica prišla na postajo že v 15 minutah, jo je zidarski pomočnik J. S. zavrnil, češ, da je na napačni poti, ji pokazal del poti nazaj in potem v velikem loku do postaje. Rečica je v dobri veri, da ji tovariš hoče dobro, pretekla vso pot, v zadnjem trenutku »ujela« plak in odpotovala.

Menda ni treba posebej omenjati, da je zagotovo morala biti ob pravem času na svojem mestu. Morda jo je pričakovala skrbna mati ali pa je morala pripraviti večerjo za moža? In če bi vlak zamudila — kam bi se zatekla?

Sami presodite, ali je imel J. S. pravičen odnos do izletnikov, ki si bodo o prijaznih Prelekih ustvarili drugačno mnenje, kot si ga v resnici zaslužijo. In to po krivdi brezvestnega posameznika, ki si je v tem primeru dovolil neokusno in neprimerno »šalo«.

Težka orientacija ... kaj?

Težko se je znajti človeku, ko pride prvič v večje mesto in išče po ulicah hišo svojega znanca. In vendar jo bo gotovo prej našel kakor poštarji v Prekmurju, ko nastopijo službo in še ne vedo za bivališča svojih poznejših znancev. V tako zadrego pa bo v naši pokrajini prišel

Kaj pa razglednice iz naših krajev?

V kmetijski zadruzi »Berce« v Ivanjkovcih in njeni podružnici na Svetinjah zamašišče razglednic krasnih domačih krajev: Jeruzalema, Svetinj, Zelčnih dveri itd. Domala vsak tuji izletnik pa tudi marsikateri domačin si jih želi in po njih povprašuje. Brez uspeha! Prodajajo le pokrajinske slike Gorenjske, slike kozolcev na Kranjskem.

Pravijo, da razglednic domačih krajev ne naročijo zato, ker ne bi »šle« v promet. Mi pa menimo, da ne bi samo »šle«, temveč bi jih tujci in domačini tudi pridno kupovali. Razglednica je vendar drag spomin na kraj, s katerim te vežejo prijetni vtisi in doživljaji!

Klopotci ... klopotci ... spet se razlega njihova pesem po prleški deželi. Grozdje že zori in bliža se trgatov.

Tudi ženske - za volanom

Društvo Ljudske tehnike v Cezanjevcih je letos priredilo dva tečaja: šoferjskega in fotoamaterskega. Ze od spomladi sem so se mladi člani pridno učili in se tudi praktično urili, da bi kar najbolj uspešno prestali preizkušnjo pred ocenjevalno komisijo.

Posebno zadnja dva meseca je bilo v vasi živo; fotoamatereji so večkrat odšli na teren, iskali primerne motive, pritiskali na aparate in razvijali slike v temnem kabinetu, mladi vozači pa so napravili na desetine poizkusnih voženj po vasi in bližnji okolici. Bilo je veselja in navdušenja, ki se je mešalo med brnenje motorjev! Dnevi so hitro minevali in prišel je čas izpizov. Obiskovalci obeh tečajev so uspešno prestali preizkušnjo. Med njimi lahko najdemo tudi dve mladi šoferki in eno fotoamatorko, ki niso prav nič zaostajale za moškimi. Na svoj uspeh so upravičeno ponosne.

Uspešno dovršena tečaja sta dala članom novih pobud. Se in še bodo prirejali podobne tečaje, kajti mladi vaščani so se lahko že tokrat prepričali, da jim pridobljeno znanje samo koristi. Društvo že zbira prijave in se prizadeva, da bi v svoje vrste privabilo kar največ žena in deklet. Pripravlja se tudi na društveno prireditev in drugo razstavo, ki jo bodo v vasi odprli

Na odkupljeni zemlji je pobirala pridelke

Kmetici J. S. iz Turjanec je bilo po zveznem zakonu o zemljiškem maksimumu odkupljeno nekaj zemlje, ki je bila izročena v upravljanje vinogradniškemu posestvu na Kapeli. Značilno je, da se imenovala proti odločbi Komisije za kmetijski zemljiški sklad ni pritožila na pristojno sodišče, kakor ji je to dopuščal zakon, marveč je drugače kljubovala; delavcem omenjenega posestva je branila, da bi obdelovali odkupljeno zemljo in celo naščuvala svoje otroke, da so se jim pri setvi metali pod brano.

Pri razpravi je trdovratno zanikala svojo krivdo in na vprašanja sodnika sploh ni hotela odgovorjati. »Nič vas ne briga« so bile njene ironične pripombe. Obsojena je bila na 2 meseca zapore.

Vse pa kaže, da ji je bila kazen — bob v steno. Ni si dala dopovedati, da na odkupljeni zemlji nima kaj več iskati, in je poleteli z nje tudi pobirala pridelke. Zato je v ponovnem postopku.

BODISLAVCI

Pri branju sadja je padel z drevesa naš vaščan Alojz Munda in si zdrobil nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

prihodnje leto. Tečajniki pa nameravajo v kratkem obiskati tovarno aluminija v Kidričevem in si tamkaj ogledati moderne naprave tega giganta.

Kje pa je ostala domača folklorna skupina?

so se preteklo soboto spraševali na veseličnem prostoru številni Ljutomerčani in okoliški ljudje, ki so prišli semkaj predsem zato, da bi nekaj videli. Za ta dan je bil namreč na lepakih napovedan nastop folklornih skupin iz Gor. Radgone,

Beltinec in Ljutomera. Predstavili pa so se nam samo gostje in še to ne vsi, ki so bili napovedani. Njihov izostanek je morda upravičljiva, ne moremo pa razumeti, zakaj ni nastopila domača folklorna skupina. Kje je vzrok, da do njenega nastopa nikoli ni prišlo?

Ustanovitev skupine in nakup razne obleke za njene člane — vse to je bilo zbežano s precejšnjimi stroški. Zato smo tudi upravičeno pričakovali, da bo skupina vse finančne žrtve povrnila s svojim delom in nastopi, ki pa ob takih prilikah, kot je bila okrajna gospodarska razstava, vendar ne bi smeli izostati.

Izpred lendavskega sodišča

Pred sodiščem v Lendavi sta se pred kratkim zagovarjala Vendel Bažika iz Gor. Lakoša in Stanislav Gabor iz Petišovca. Oba sta bila zaposlena pri podjetju »Naftac«; prvi kot mizarski pomočnik, drugi pa kot ključavničar.

Bažika je na javni obravnavi priznal, da je že leta 1949 ukradel moško dvokoleso Jožetu Lebarju in ga odpeljal na svoj dom. Lani pa je za svoj nepošten posej pridobil še soobtoženega Stenka Gaborja, da sta skupaj vodila podjetje; na vesti imata tatvino dvokolesa, last ing. Franja Petersiča iz Lendave, dvokolesa in ženskih škornjev Ema Cipotove, Bažik pa si je pri »Naftic« se posebej prisvojil 2 litra plinskega olja.

Obtožena sta svoja dejanja pred sodiščem priznala. Bažika je hotel krivdo omiliti z izgovorom, da je jemal dvokolesa zato, da bi si čimprej dogradil svojo hišo. Sod-

POSTENO DELO MU NI DISALO

Osemnajstletni Avgust Hajdinjak iz Hotize je letos večkrat menjal svoje delovno mesto. Nazadnje je bil zaposlen kot mizarski pomočnik pri podjetju »Gradisc« v Ljubljani, kjer je v juliju brez odpovedi zapustil delovno mesto. V Ljubljani se je precej zadolžil, razen tega pa so ga osumili, da je nekomu ukradel moško uro. Zato se je hotel zaslužiti kazni izogniti in pri Gederovcih pobegniti čez državno mejo. Moral se bo pokoriti šest mesecev v zaporu, kjer bo imel dovolj časa za razmišljanje, kakšnega posla se bo lotil po prestani kazni.

niki njegovega zagovora niso mogli upoštevati in so mu prisodili kazen 20 mesecev strogega zapore. Gabor pa je bil obsojen na 5 mesecev zapore, pogojno za dobo dveh let. Pri sodni odločitvi so upoštevali, da je bil prvoožtoženec že trikrat kaznovan in da mu spričo primerne zaposlitve ni bilo treba segati po tujem imetju.

Žena ubila svojega moža

Jože Rizman iz Zasave pri Miklavžu in njegova žena Ana sta bila že dalj časa poročena. Rizmanovi je prvi mož umrl, pa se je drugi poročila z Jožetom. V zakonu se nista razumela, zato sta se večkrat prepirala. Živela sta v ločenem gospodarstvu in vsak zase obdelovala svojo polovico posestva.

Pred tedni pa je Rizman po nekem prepiru s svojo ženo Ano odšel k sosedu Šnajderju, da si naprosi delavce, ki bi mu pomagali pri delu v vinogradu. In glej: delavci so Rizmana drugi dan zastoj čakali v njegovem vinogradu, kajti njega ni več bilo. Pozno zvečer, okrog desete, se je namreč vrnil na svoj dom in legal k ženi spat v posteljo. Bil je precej vinjen in je verjetno tudi naglo zaspal. Okrog polnoči pa je njegova žena Ana vzela trd železen predmet in ga z njim udarila po glavi za desnim ušesom, tako da je tamkaj nastala rana. Rizman je izkrmavel in posledicam udarca podlegel.

Ko je Rizmanova opazila, da je ubila moža, je drugi dan zgodaj zjutraj izkopala jama v listnjaku in ga tamkaj zakopala.

V listnjak je pozneje navozila listja in hotela vse skupaj zakriti. Po enem tednu pa je svojega moža začela iskati in govoriti, da je odšel neznanokam. Ljudje so na tihem šepetali, da je skoraj nemogoče, da bi Rizman kam pobegnil. Varnostnim organom se je zadeva zdela sumljiva in so uvedli preiskavo. Našli so sledove krvi v sobi, iz česar so sklepali, da gre za umor. Rizmanova je pozneje tudi priznala, da je svojega moža resnično ubila.

Ljudje v bližnji okolici se zgražajo nad njenim gnusnim zločinom in zahtevajo, da se jo najstrože kaznuje. Morilko so predali sodišču in bo kmalu morala dati odgovor.

TO IN ONO IZ LJUTOMERA

Trgovino s sadjem in zelenjavo na Titovem trgu, tako imenovano »Delikatesor«, so opustili. V tem lokalu je začel obratovati brivski salon tov. Ivanjčiča.

V prostore bivše Mestne čevljarke delavnice se je vselila »Konfekcijar« — oddelek za šivanje in izdelovanje odevi.

ŠEPAVEC • zgodba o volku

PO OLAFU ASLAGSSONU
PRIREDIL V. DRŽAJ

41

Nelly, ki je imela lahen spanec, je prva slišala klic obupanega jetnika. Vstala je ter nestrno zalajala.

»Lezi neumnica!« je jezno zamrmral Frank. »Mar prvič slišiš tuljenje volkov?«

Nelly je ubogala. Ker tuljenje ni prenehalo, je nestrno zavtilila... Frank je naposled spoznal, da nekaj ni v redu. Vstal je in šel gledat, kaj se je zgodilo.

Nelly je peljala gospodarja na kraj nesreče.

42

To noč je volk po treh nogah prišepal v stan. Stopical je s povešeno glavo, kajti zavedal se je, da je pobabljenec. Strašna past mu je zdrobila dva prsta, ostali pa so bili krničasti. Frank je zdrobljena prsta odrezal, druge pa je povezal, kakor je pač znal. Zdravljenje samo je prepustil naravi in upanju.

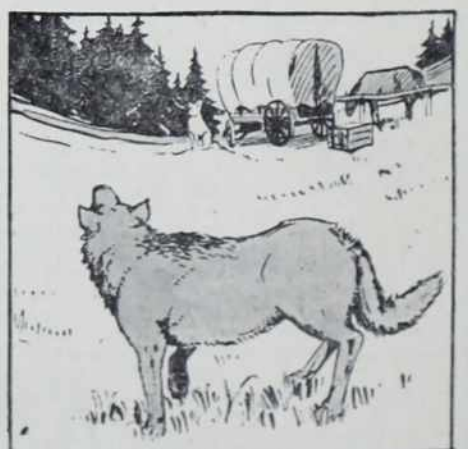
Uboji volk se je vedel tiho in mirno, ko ga je Frank operiral. Nelly je gospodarja pri delu napeto opazovala.

43

Teden dni je volk zapuščal svoje ležišče pod vozom samo tedaj, če je šel k napajališču. Ker je bil mlad, je šapa s tremi prsti kmalu ozdravela. Kadar je bil razpoložen, je skakljal z Nelly okoli stana.

Ob takih prilikah je Frank, ponosen na svojo ranocelniško spretnost vzklikal: »Pridi, oglej si šepavca!« In tako je naš junak dobil ime »Šepavec«. Ostalo mu je in pod tem imenom je bil v poznejšem življenju zasovražen.

44

Nekega oblačnega novembrskega popoldneva je Šepavec zapustil čredo v nameri, da se nikdar več ne vrne.

Gnan od neke skrivne sile, je brzel brez cilja neznanokam. Semtertja je premišljuje obstal; končno je zmagal prirojeni nagon...

Ko pa je nenadoma zaslišal Nellyno lajanje — zadnji proseei klic — se je spoznal... otožno je zatulil...

Bil je to poslednji pozdrav, ki ga je oddal tistim, ki jih je ljubil. Od tega dne dalje je bil zopet volk - zver...

PO PREKMURJU IN PRLEKIJI

Beltinski drobiz

Na račun našega kinematografa je bilo v zadnjem času slišati mnogo kritičnih besed. Slabo so izbirali filme. Sedaj je že bolje, saj tudi naši gledalci lahko gledajo vsebinsko in kakovostno boljše filme. Noče in noče pa biti konca godrnjanju zaradi tega, ker je že odpadlo mnogo nedeljskih popoldanskih predstav, čeprav imajo ljudje v tem dnevu največ časa, da si ogledajo belo umetnost na platnu. Obiskovalci kina pričakujejo, da bo uprava tudi v tem pogledu napravila red. Sicer se bo dvigalo še mnogo nepotrebnega prahu!

Ljutomer

Preteklo nedeljo so bile pri nas brigadne gasilske tekme. Sodelovala so gasilska društva s področja bivšega okraja Ljutomer. Tekme so dobro uspeli. Prvo mesto so zasedli marljivi domačini. Za njimi je z 10 točkami razlike gasilsko društvo iz Ivanjkovec. Prireditev je pokazala, da se gasilstvo v Prlekiji uspešno razvija in uveljavlja.

Gostilne rastejo kot gobe po dežju. V Norščinah so odprli gostilno »Prelog«, nekaj takega pa predvidevajo tudi na Crenu.

Rojstva, poroke, smrti . . .

V okraju Ljutomer se je avgusta rodilo 55 zemljanov; od tega 21 dečkov in 34 deklic. — Alojzija Topolinjak roj. Rakovec iz Zasave, občina Vinski vrhovi, je gorila trinajstlet.

Poročilo se je 10 parov: Martin Zver in Rozalija Gjerek, oba iz Zepovce; Vlado Božič iz Radoslavca in Angela Antonič iz Prečetince; Franc Topolovec iz Hercegovščaka in Marija Teres iz Maribora; Janez Rožman iz Polje in Marija Hojs iz Črenšovce; Alojz Taneček iz Maribora in Ivana Fijavž iz Prihove (Maribor-okolica); Jožef Pešec in Kristina Slekovce, oba iz Rač (Maribor-okolica); Jožef Holc iz Loškega vrha (Maribor-okolica) in Antonija Žižek iz Negove; Mihael Belec iz Lukavec in Alojzija Kardinar iz Zgor. Krapja; Franc Miško in Ljudmila Kosce, oba iz Ljutomera; Rajko Cebašek, gradbeni tehnik, in Irena Mencinger, profsorska pripravnica, oba iz M. Sobote.

V avgustu so zabeležili 30 smrti. Umrlo je 12 moških in 18 žensk.

Nasilna smrt je doletela: 85-letni Alojz Weich iz Spielfelda (Avstrija) je naredil samomor z utopitvijo v reki Muri. Po njegovem mrtev priplaval do mostu pri Gor. Radgoni, kjer je bilo njegovo truplo najdeno in predano avstrijskim oblastem. — 49-letna Marija Seršen iz Boračove, občina Radenci, je naredila samomor z obesenjem. Vzrok njene prostovoljne smrti sta bili težka bolezen in živčna razkrojenost. — Pri Veržeju — na desni strani Mure pri Babičevem mlinu — so našli moško truplo. Utopljenec je moral biti star od 18 do 20 let. Istovetnosti niso mogli ugotoviti, ker ni imel pri sebi

Jutranje sonce je priplulo že visoko na nební svod. Na bližnjem zvoniku se je oglašala ura. Slišati je osem udarcev. Cestne luči pa še vedno svetijo. Trideset luči! To se tokrat ni prvič zgodilo, že 27. avgusta so pri nas veliko svetili. Mimoidoči pa so se začudeno spraševali: »Ali ni to dokajšnja gospodarska škoda?«

Člani dramske skupine IZUD »Ivan Cankar« niso sicer dali nobene prireditve v zadnjih dveh mesecih, vendar pa se pridno pripravljajo na bližajočo se sezono. V poletnih mesecih pa niso počivali; izpopolnili in uredili so velik oder v zadržani dvorani, izboljšali naprave za razsvetljavo, kupili reflektorje in druge priprave.

Prezadnje nedeljo so zborovali upokojenci. Zbor so sklicali na izredno zahtevno članov. Razrešili so dosedanjega predsednika društva Zapana, ki sploh ni bil upokojenec, pa je vendarle sedel na predsedniškem stolčku.

Področne gasilske vaje, ki so bile prezadnje nedeljo, so dobro uspeli. Nastopajoče pa je v popoldanskih urah motilo slabo vreme. Gasilske enote so pokazale precejšen napredek, najbolj pa so se odrezali gasilci iz Gančan. —ce

nobnih dokumentov. Obleden je bil v kopalke in čez trebuh je imel z rokavi privezane strajke. Vzrok njegove smrti ni znan.

POPRAVEK

V zadnji številki našega tednika smo na tretji strani v članku pod naslovom »Rojstva, poroke, smrti...« med drugim objavili, da se je poročil 23-letni sofer Stefanec, mesarski pomočnik... Ta stavek se pravilno glasi: 23-letni Jože Stefanec, mesarski pomočnik, in 23-letna Kristina Györköš, bolničarka, oba iz M. Sobote.

LENDAVA

V avgustu je bilo na področju naše občine rojenih 10 otrok — 5 dečkov in 5 deklic, umrlo je 6 moških in 1 ženska, od njih 2 osebi nasilne smrti. Poročilo se je 3 parov: Stefan Toth, delavec, in Irena Biro, poljedelka; Stefan Tišler, avtomehanik, in Roza Nagy, uslužbenka; Ladislav Matjaž, motorist, in Kata Feher, poljedelka; Franc Koša, poljedelec, in Katarina Balažek, poljedelka; Ludvik Gerebic, poljedelec, in Katarina Berki, poljedelka.

Nastop gasilcev v Puconcih

Zadnje nedeljo so nastopili gasilci s prostimi in rednimi vajami. Izvedli so tudi napad na ogroženo poslopje. Pripomnim naj, da so puconski gasilci sposobni tudi za reševanje večnadstropnih objektov, saj so to pri vajah dokazali na visokem gasilskem stolpu.

KOBILJE

Zadnje nedeljo smo pri nas praznovali 65-letnico gasilskega društva. Za nas je bil to pomemben dogodek, na katerega smo se že dolgo pripravljali. Program se je začel že v soboto ob kresu in igranju domače godbe. V nedeljo so nas pa obiskali gasilci iz sosesčine in naši voditelji. Na slavlju so dobili priznanja najmarljivejši člani in veterani. —ce

Po Ravenskem in Dolinskem

MELINCI

Naša vas sodi med gospodarsko šibke vrstnice v občini, zato pa se ponavadi tudi zgodi, da s precejšnjo zamudo uresničimo marsikatero željo. Kljub temu pa smo letos marsikaj dosegli. Med najvidnejše uspehe štejemo postavitev transformatorske postaje in sploh naš trud za elektriko. Nobene težave nas niso odvrgle od uresničitve našega načrta; da je tako, se imamo zahvaliti samo naši enotnosti. Občinski ljudski odbor nam je priskočil na pomoč z 260 tisočaki in nam tako vtil še več zaupanja v našo zmago. Naša želja je, da bi pri nas ob Muri zasvetila električna luč že 29. novembra — na Dan republike.

TISINA

V okviru občinskega dneva v Tišini je igralska skupina tamkajšnjih učiteljev uprizorila veseligr »Navaden človek«. Igra je bila v celoti dobro podana, le gibi posameznih igralcev so bili bolj redki. Najbolj je ugajala mlada učiteljica, ki je igrala vlogo zrelega, čeprav še mladega dekleta, ki uživa ob ljubezenskih pesmih. Delo je režiral učitelj tov. Mirko Križman in hkrati igral vlogo študenta-prijatelja, ki je spoštoval sošolce, jih sprejemal na stanovanje in tako spravil v zadrego kar dve družini. S svojim zadnjim nastopom je dokazal, da se mu odpirajo vrata v svet dramatike. Sicer pa ga poznamo kot dobrega igralca že iz učiteljskega kroga. F. D.

LIPA

Zadnji čas je tudi pri nas mnogo slišati o elektriki. O tem govori staro in mlado. »Ali bomo našo željo še letos uresničili?« — je bilo pereče vprašanje. S pomočjo ljudskega odbora v Beltincih pa smo razvozljali tudi ta problem. Dobili smo 200 tisočakov, kar za nas že mnogo pomeni, ostalo pa bomo sami prispevali. Koncem oktobra bo tudi nas osrečila elektrika. —ce

ZELEZNE DVERI

Pri nas smo imeli zadnje nedeljo zelo uspelo prireditev. Nastopile so vse sekcije našega delavskega prosvetnega društva »Svoboda«. Številnemu občinstvu so se predstavili moški in pionirski pevski zbor, godba na pišala in folklorna skupina, igralci pa so uprizorili Ingoličovo veseligr »Lorvorjev venec«.

drmek poslušaj. Ali tisti srečni ljudje, ker se vozijo z motarskim brodom na na preknarsko stran pa tudi narobe — pa se morejo fčasih jako dolgo dreti, ven dremle brodar zmiron na drugi strani, ge se jemi fčista nič ne midl. — Nič maje se ne svajljevo tan okolik Prečetince, ge je lüba jabošnica našrok začela vreti pa že v redi fčekavle. Te pa je ne čüdno, ka vre fčasih tudi f keblacah pa ka lidi pošteno razgaja. Potlan dirkajo eden za ovin no se bokajjo ali kar kregajo zavolo negervernih panih ali praznih pätric z mokrih let še pret vojskoj.

Letos je tudi takšo jako mokro leto. To sen spozna etan tudi na nekšen starovničnem požarniki tan okolik Cezajovec no na dveh tan prta Ivanjkofcon, dere so boginemilo v deži z nekšega tekmovalnega komisijona dumu camprindkali. Druge bole imenitne no jihove milostivice, strine, väine, kumike no kume so pre z atomobilu dumu spravili, za prave požarnike pa je osta samo namočenü štifletleku. — Čiglih je pošodnik dosta vodé, pa še hodijo žedni lidjë tñjana f Stratoľce no Boračovo po tolo lübo slatino. Dózdaj so si jo skoro zabadať natakali, zaj pa treba za fsakši glaš pet dinarof na mizo položiti, čiglih je tota slatina fčista pres srca. Za to dobiš blok pres pečata, či pa češ pravo potrdilo, camprindkaj še v Rojdnice na vodeno upravo, kaš še bole žeden. Či se ti nede f tvoji hempasti keblaci zasvetilo, zakaj more to tak biti, skoči no ta f Soboto pret zaplankani kino. Či se ti tudi tan pot tistoj božnoj režilnoj nede nič zasvetilo, te ti nišče več ne pomaga, ne bok ne vrak. Ge indí na soboškich cestah je samo majcinko bole svetlo, to pa samo zavolo toga, ka nega tan teko drevja kak glih pret kinon Zaplanka. Vüjce Balaž

Veliko neurje na Murskem polju

Iz Križevca pri Ljutomeru poročajo, da je v noči med 15. in 16. septembrom divjalo v pasu Križevci—Veržej—Banovci—Mura veliko neurje.

Očividci poročajo, da so okrog verzejske postaje izravnani telefonski in električni drogov. Ker je med nevihto padala tudi precej debela toča, je škoda občutna posebnost na posevkih ajde in na koruzi. V obrobnih gozdovih ob Muri je vihar izruval mnogo drevja.

Škoda še ni ocenjena, vendar bo po dosedanjih cenitvah precejšna.

GABERJE

Na področnih gasilskih vajah, ki so bile pri nas preteklo nedeljo, so se najbolj odrezali gasilci iz Kapce. Nastopajoče enote so pokazale svoje strokovno znanje in pripravljenost pomagati ob nesreči svojemu bližnjemu. —ce

RENKOVCI

Delo pri elektrifikaciji pri nas lepo napreduje. Transformator smo postavili že lani, da nas je čakalo letos manj dela. Pred meseci pa je vse obtičalo. Mnogi vaščani so oklevali, posebno še takrat, ko je pogovor nanesel na samoprispevek. Pred dnevi pa smo se znebili slabe volje; do razdelilne postaje smo potegnili omrežje, kar nam vlliva upanje, da bomo svoj glavni smoter — elektriko — dosegli najkasneje do novembra.

Udeležence proslave na Ostrožnem

obveščamo, da bomo v soboto, 18. t. m., poslovali neprekinjeno od 7. do 18. ure. Trgovsko podjetje »Koloniale« — delovna kolektiva poslovalnic »Delikatasa«, Titova ul. 19 (nasproti hotelu »Zvezda«) in »Delikatasa« — Kidričeva cesta št. 1 (prej Kolodvorska 1).

GASILSKA ZVEZA V MURSKI SOBOTI OBVEŠČA

Dne 26. septembra t. l. bodo obvezne seje sektorskih štabov. Pozivamo vse poveljnike sektorjev, da sejo pravočasno skličejo in najkasneje do 4. okt. t. l. pošljejo tozadavne zapisnike in tromesečna poročila štabom svojih brigad.

Mehanična delavnica OGZ redno popravlja vse vrste motornih in ročnih brizgal, kakor tudi ostalo gasilsko orodje. Društva, ki imajo kaj za popraviti, naj to takoj javijo Zvezi, ki bo določila vrstni red sprejemanja naprav v popravilo. Društva, ki še niso odnesla dodeljenega materiala, naj to store čimprej, še prej pa je treba poravnati obveznosti do Zveze.

Iz pisarne OGZ

Na stomatološki fakulteti je promovirala za doktorja zobozdravstva Marta Slibar roj. Kuhar iz Krajne. Čestitamo!

OBJAVA

Na osnovi sklepa zbora članov z dne 7. IX. 1954 je Kmetijska delovna zadruga Apače v likvidaciji. Pozivamo upnike, da v roku 30 dni po objavi v Uradnem listu prijavijo svoje terjatve, dolžniki pa, da v tem roku poravnajo svoje obveznosti do zadruga.

Likvidacijska komisija

Delovni kolektiv

»KOLONIALE« MURSKA SOBOTA poslovalnica »Delikatasa« Titova ulica 19 (nasproti »Zvezde«) pozdravlja udeležence proslave »Stajerska v borbi« na Ostrožnem.

Licenciranje žrebcev in pregled rodovniških kobil

V smislu Uredbe o odbiri plemenske živine razpisujemo licenciranje žrebcev v letu 1954. — Licenciranje žrebcev se bo letos vršilo istočasno s pregledom rodovniških kobil po sledečem programu:

21. septembra ob 8. uri — Murska Sobota	13. uri — Tišina
22. septembra ob 8. uri — Cankova	11. uri — Rogaševci
15. uri — G. Petrovci	23. septembra ob 8. uri — Črenšovci
13. uri — Hotiza	24. septembra ob 8. uri — Dobrovnik
13. uri — Lendava	25. septembra ob 8. uri — Prosenjakovci

V smislu uredbe so lastniki žrebcev neglede na sektor lastništva dolžni prignati pred komisijo za licenciranje vse nad en in pol leta stare živali.

Istočasno se bo vršil tudi pregled rodovniških kobil in naraščaja. Sprejemali bodo v rodovnik predvsem kobile, oziroma zaskočene žrebce, ki so potomci od rodovniških živali, pa tudi nanovo prijavljene kobile do starosti 7 let, ki imajo vsaj delno dokazano poreklo.

OLO — SVET ZA GOSPODARSTVO Murska Sobota

Tedenski koledar

Nedelja, 19. septembra — Vitograd
Ponedeljek, 20. septembra — Brane
Torek, 21. septembra — Matej
Sreda, 22. septembra — Mavricij
Četrtek, 23. septembra — Slavojka
Petek, 24. septembra — Nadja
Sobota, 25. septembra — Uroš

SONCNI VZHOD: 19. septembra ob 5.44.
ZAHOD: ob 18.08. — Dolžina dneva 12.24 ur.

LUNINA SPREMENBA: 19. septembra zadnji krajec ob 12.11 uri.

SPOMINSKI DNEVI

19. septembra 1693: umrl Vajkard Valvasor — 20. 1908: v Ljubljani demonstracije kot odgovor na pujske dogodke. Nemško vojaštvo streljalo v množico in ubilo Adamiča in Lundra, več ranjenih — 1941: požgana vas Rašica — 23. 1900: I. svetovni sindikalni kongres v Parizu — 1942: slovenski partizani so sestrelili prvi nemški bombnik — 1944 razširitev Izvršnega odbora OF — 1945: prvi kongres ESZDN Slovenije v Ljubljani — 24. 1945: V Trstu in Juljski krajini je stavaljo 200.000 delavcev.

KINO

GRAD — 19. septembra nemški film »Nikie 26. septembra angleški film »Pekel je razprodan«.

IVANKOVCI — 19. septembra jugoslovanski film »Nevihata« — 26. septembra nemški glasbeni film »Maja v tentici«.

CEPINCI — 19. septembra ameriški film »Hiša na 92. cesti« — 26. septembra jugoslovanski film »Vsi na morje«.

»PARK« M. SOBOTA — od 17. do 19. septembra indijski film »Aahdhyan« — Neurje — od 20. do 23. septembra ameriški film »Steklena menažerija«.

RADGONA — 18. in 19. septembra ameriški film »Williamsova karabinka« in kratkometražni film »Atom v službi miru« — 22. in 23. sept. indijski film »Aahdhyan« — Neurje in filmske novosti št. 24.

SEJMI

OKRAJ MURSKA SOBOTA: Cankova v petek, 24. septembra živinski in kramarski sejem; Črenšovci v soboto, 25. septembra svinjski sejem; Dobrovnik v ponedeljek, 19. septembra svinjski sejem; Turnišče v četrtek, 23. septembra svinjski sejem.

OKRAJ LJUTOMER (v tem tednu ni sejmov).

MALI OGLASI

POZNANO OSEBO, ki je 14. t. m. vzela pri bifeju na ljutomerski postaji pozabljeno rjavo jopico, pozivam, naj jo takoj odda proti nagradi uslužbencu bifeja.

EN HEKTAR ORNE ZEMLJE prodam v M. Soboti. — Poizvedbe: M. Sobota, Stara ulica št. 7.

VELIK GOSTILNISKI STEDILNIK s tremi cilindri in kotli poceni naprodaj. — Matko Seršen, Ljutomer.

NALIVNO PERO IN OČALA SEM ZGUBIL 5. septembra v M. Soboti. Poštenega najditelja naprošam, naj ob predmeta vrne proti nagradi v upravi lista.

HISO Z VRTOM prodam v bližini Veržeja. Naslov v upravi lista.

CEVLJARSKI STROJ »SINGER« — cilindri prodam. Murska Sobota, Lendavska cesta 11.

KOSILNICO, REPOREZNICO, vprežne grablje, lahke sani, traktorski plug in razno drobno orodje — vse to je naprodaj pri zadrugi ekonomiji Dekležovje. — Interesenti naj se zglaste na Okrajni zadrugi zvezi v M. Soboti.

NE BOM PRIZNALA NOBENE KUPCIJE, ki bi jo brez moje vednosti sklenil Stefan Flisar iz Gorice št. 3, ker sva lastnika vsak do ene polovice premičnin in nepremičnin. — Terezija Zmavč, Gorica št. 3.

VINOGRADNIŠKO POSESTVO

30 minut od Kapele, z žlahtno trto, gospodarskim poslopjem in stanovanjem naprodaj za 750.000 din. — Reflektanti naj se javijo na naslov: Peter Rižnar, Vratji vrh, p. Apače pri Radgoni.

pa jin nekší hüdi stric, kerí pre íse lotmerške oštarijaše pase, precik meša. F strahi za oštarijske račüne pravi, ka do te oštarijaši za košto keglacón no tüdi drügin lakotjakón več pogervali, čiglih nemre nišče rüzmiti, zakaj bi mogli zavolo žednih gutof trpeti lačni želoci. Sploh pa se lotmeržancon zdi, ka bi naj tüdi oštarijaštvo malo veter prepriha tak, kak se je to že zgodilo s štacüni. Či smo se rešili Hitlerof no ene komande indí, zakaj ne tüdi tü?

Dere smo že pr račünih, naj poven še to, ka so tisti nesrečni rüzst pr hiši z nesrečnoj vürroj to etan fčista na tihon pospravili. Hiša je ostala razdrapano no flekasta, kak je bila prle, račün za rüzst pa se süče okolik pedeset jezerakof. Takšemi hasnovitemi deli se ne smemo čüdití, ven so lotmeržanci že neštirikrat küfre gor no doj spravili.

Či se degmajjo okrepalničari no oštarijaši, zakaj bi se tüdi drügi ne svajüvali? Tak na priliko tisti lotmerški štuntnar, kerimi nažene hišna gospodija fsakši večer f pivnico pot kvantiron celi šereg ofc, pa še z ovnon vret, ka lahko celo noč najvekší

»ZIDAR« - gradbena obrt

MURSKA SOBOTA

razpisuje službeno mesto za

samostojnega knjigovodjo

Pogoji: nekajletna praksa, po možnosti v industrijskem knjigovodstvu. — Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru. — Nastop službe s 1. oktobrom 1954.

Uprava

TELOVADBA = ŠPORT = ŠAH

Prepričljiva in zaslužena zmaga Sobote

SOBOTA : RUDAR (Trbovlje) 3:1 (1:1)

Po začetni nervozi na obeh straneh se je prva znašla Sobota, ki je ostro napadla in izsilila dva kote. V 10. minuti je Maučec nenadoma streljal iz kakih 10 metrov. Vratar Rudarja je sicer posredoval, vendar mu je žoga ušla v mrežo. Po tem uspehu se je igra nadaljevala v očitno premočjo domačinov. Pričakovani smo njihov ponoven uspeh. Zgodilo pa se je obratno. Rudar je izvedel protistrel in žoga je udarila Verena, ki je bil v kazenskem prostoru, v roko. Kratak posvet med stranskim in glavnim sodnikom in slednji je pokazal na belo točko. Najtežjo kazen so gostje sigurno spremenili v gol. Vendar so domači bili še nadalje v napadu in vratar gostov je malo zatem le s težavo izbil lepo streljano žogo po Norčiču v kot. Prav tako se je izkazal Cah, ki je ubranil oster, toda edini strel napadalec Rudarja v tem delu igre.

Po odmoru so gostje ostro napadli, vendar so po treh minutah prevzeli pobudo zopet domači igralci. Že v 52. minuti je Sečko I izkoristil napako branilca gostov in z ostrim strelom v desni spodnji kot povedel Soboto v vodstvo. Navdušenje na stadionu se še ni prav poleglo, ko je žoga ponovno poletela proti vratom Rudarja. Nanjo sta startala vratar in Sečko II. Slednji je bil za slabe hitrejši in je z ostrim strelom pogodil mrežo. Gostov pa ta neuspeh ni zmedel. Postali so pazljivejši in so tudi sami nekajkrat prodri pred vrata Sobote, vendar so dosegli le tri kote. V 40. minuti je bil pred vrati zrušen Maučec, kar je zadostovalo za enajstmetrovko. Kazen je izvedel Babič, ki pa je streljal naravnost v vratarja. Zadnje minute igre so prav tako potekale v premočjo Sobote.

Gostje, kjer so steber moštva še vedno starejši igralci, so se pokazali kot borbeno moštvo. Glavno težo igre je nosila obramba, dočim napadalcji niso prišli do veljave.

ODBOJKA

ZMAGA ODBOJKARJEV V ČAKOVCU

V nedeljo, 12. t. m., so odbojkarji TD »Partizan« iz Murske Sobote odigrali prijateljsko tekmo z odbojgarskim klubom »Mladost« iz Čakovca. Sobočanci so po zanimivi in borbeni igri zmagali z rezultatom 2:1 (11:15, 15:0, 15:4). Prvi set so sicer dobili domačini, v ostalih pa so popolnoma dominirali gostje in ekipa Mladosti jim ni bila enakovreden nasprotnik. Zmaga Sobote je pomembna, kajti OK »Mladost« je član hrvaške odbojgarske lige in sodi med dobra moštva.

DOLINA : PANONIJA (Lakoš) 3:2 (3:1)

V okolici Lendave imamo več mladinskih nogometnih moštev, ki se v zadnjem času zopet aktivno uveljavljajo na zelenem polju. Med najbolj agilne sodita Dolina in Panonija. Zadnje nedeljsko srečanje so odločili v svojo korist domačini. Pri tem jim je sicer mnogo pomagal domači sodnik, ki ni bil kos svoji nalogi.

predvsem zaradi izredne igre domače obrambe. Uspeli so tu in tam le posamezniki.

Igralci Sobote so s prikazano igro povsem zadovoljili. Bolj kot doslej je bilo opaziti, da so se igralci izogibali zamotanim in brezplodnim kombinacijam, borili so se za sleherno žogo in tudi pred vrati niso oklevali. Po taki igri seveda tudi uspeh ni mogel izostati. Nekoliko slabša je bila v prvem delu igre desna stran napada, v drugem delu pa je bila prav tako izvrstna. Srečanje je objektivno vodil sodnik Muraus iz Maribora. Gledalcev je bilo nad 800.

PROLETAREC (Zagorje) : NAFTA 3:1 (1:1)

V drugem kolu nogometnega prvenstva so morali nogometaši Nafta potovati na vroča tla v Zagorje, kjer je bilo srečanje za njih že tretjič usodno. Letos so tamkaj izgubili že tretjo tekmo, med njimi dve prvenstveni in eno za rudarski pokal FLRJ.

Enajstotica Nafta je v Zagorju sicer dobro začela in v prvem polčasu imela tudi več od igre, ko je dosegla vodilni gol. Domačini dolgo niso mogli razbiti obrambe gostov, to jim je uspelo šele proti koncu prvega polčasa, ko so rezultat izenačili. Nafta je vzdržala pritisk domačinov le v prvem delu igre. Domačini so v drugem polčasu dosegli z enostavno igro še dva gola in zmago.

Tudi topot se je ponovila stara napaka, ki se v Lendavi šestkrat dogaja pri sestavi moštva, namreč, da igralce, ki trenirajo, na tekmi postavijo na mesto gledalcev.

IZREDEN SPORTNI DOGODEK V LJUTOMERU

otvoritev modernega dvosteznega kegljišča

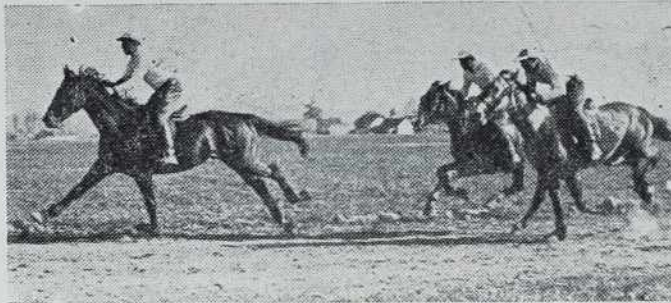
Zadnje nedeljo so v Ljutomeru slovesno odprli nov sportni objekt: moderno dvostezno kegljišče, ki so ga člani domačega kluba postavili s pomočjo ljudske oblasti in delovnih kolektivov mesta.

Otvoritvi kegljišča so prisostvovali številni kegljaci in ljubitelji tega športa iz naše in sosedne hrvaške republike. Po izmenjavi športnih pozdravov in daril, potem, ko je zastopnik Kegljarske zveze Slovenije izročil pismena priznanja klubu in najaktivnejšim članom, ki imajo največ zaslug pri tem, da je Ljutomer dobil ta športni objekt, sta prva vrgla kroglice predsednik LOMOTov. Pihlar in član Okrožnega kegljaškega odbora ter tako oficijelno odprla novo kegljišče. Zatem se je začel velik turnir. Čez dan so se pred obema stezama potegovali za pokal številni kegljaci. Nastopilo je 14 moštev, med njimi tudi letošnji prvak države »Tekstilac« iz Varaždna in skupina mariborskega »Branika«. Videli smo tudi obraze državnih reprezentantov, med njimi Kobala in letošnjega državnega prvaka v narodnem sgoju kegljanja iz Varaždna. V plemeniti tekmi so zavzeli prva tri mesta: KK Ruše s 377 podrtimi keglji, KK Ljutomer I s 345 in KK Branik (Maribor) s 334 podrtimi keglji. Zanimive tekme si je ogledalo lepo število domačinov. Po zaključku turnirja so izročili Rušanom zasluženi pokal v trajno last. Slavje je minilo

Spominski šahovski turnir v Lendavi

V ponedeljek, 20. t. m., se bo začel šahovski turnir v Lendavi, na katerem bodo sodelovali: ing. Milan Vidmar, mednarodni mojster, Milan Longer, nacionalni mojster, Cveto Trampuž, mojstrski kandidat, letošnji zmagovalec (skupno s Pucom) na prvenstvu Slovenije, Leo Guzelj, moj kandidat, Dušan Njegovan, moj kandidat, dr. Janez Nemeč, moj kandidat, Karlo Konič, prvokategornik, in prekmurški šahisti Drago Beloglavc, drugokat., Koloman Varga, drugokat., Režonja, drugokat., Matjašec, drugokat., in Stefan Sinko, drugokat.

Sodnik turnirja bo zvezni sodnik prof. tov. Stanko Sira. Igralni čas bo vsak dan od 9. do 15. ure, prekinjene partije pa bodo odigrane po 16. uri.

Novo dirkališče

velika pridobitev za prleško metropolo

Nad 7000 gledalcev na nedeljskih konjskih dirkah v Ljutomeru. — V drugi in četrti dirki »Prvenstvo Slovenije« sta zmagala konja »Galaka« in »Janida« ter prinesla vozačema Francu Galunderju in Jerneju Bolkoviču lovorjeva venca. — Novo dirkališče za Parkom prvega slovenskega tabora je dobro prestalo svoj »krst« in se uvrstilo med najboljše hipodrome v Sloveniji.

Sončno nedeljsko vreme je privabilo v Ljutomer na tisoče gostov iz bližnje in daljne okolice. Večina jih je prišla semkaj zato, da si je lahko ogledala zanimive kasaške in galopske dirke, tokrat prvič na novem hipodromu za Parkom prvega slovenskega tabora. Zeleno in bujno okolje, koračnice ljutomerske godbe in dobra postrežba — vse to je dvigalo razpoloženje med gledalci, ki so vidno zadovoljni napeto sledili posameznim tekmam, bodrili vozače in jahače ter dajali

tomeru s svojim prispevkom treh milijonov. Precej je odločala tudi dobra volja članstva.

Nekateri tekmovalci so gledalcem, posebej se onim, ki so stavili na zmago posameznih konj, pripravili pravo presenečenje. Nekajkrat so se zmotili celo najbolj sigurni preroki. V posameznih dirkah so zmagali: I. dirka »Okrajna zadrzna zveza Ljutomer« — 2. heat: »Armida« 1.29, vozač Jernej Bolkovič; II. dirka »Prvenstvo Slovenije«: »Galaka« 1.48, vozač Franc Galunder; III. dirka »Okrajna zadrzna zveza Ljutomer« — 3. heat: »Armida« 1.52, vozač Jernej Bolkovič; VI. dirka »Naša vase« (toplokrvni konji kmečke reje): »Miša« — Zarjač 2.51, vozač Alojz Senčar; VII. dirka »Občinski ljudski odbor Križevci«: »Orland« 1.42, vozač Jožef Hercog; VIII. dirka — galopska za konje kmečke reje: »Brina«, jahač Franc Kosi; IX. dirka »Klub za konjski šport Drava Ptuj« — galopska: »Brunus« 1.20, jahač Lizika Laeko; X. dirka »Ljudski odbor mestne občine Ljutomer«: »Psida« 1.45,2, vozač Alojz Slavič; XI. dirka »Zrebrarna Pragersko« — galopska: »Mirjana II« 1.14,4, jahač Evald Karničnik, KK Maribor; XII. dirka »Okrajni ljudski odbor Ljutomer« — dvovrpčna: »Proja« — Finejšac 1.42,5, vozač Joško Slavič. Skupaj je tekmovalo 38 kasaških konj.

zasluženo priznanje prireditelju — Klubu za konjski šport, ki jim je z gradnjo novega športnega objekta omogočil, da so lahko bili priče zanimivemu športnemu dogodku, tokrat v kraju, ki je tudi prometno mnogo bolj dostopen in v turističnem pogledu bolj zanimiv za tujce.

Novo dirkališče je plod prizadevanj članov kluba in ljubiteljev konjskega športa v Prlekiji. Od načrta pa do stvarnosti je bila sicer dolga pot, ki pa jo je precej skrajšal Okrajni ljudski odbor v Lju-

Šahovsko moštvo mariborskega »Železničarja« — zmagovalec na nedeljskem turnirju v Ljutomeru

Preteklo nedeljo se je v Ljutomeru zbralo nad 120 šahistov iz mariborskega šahovskega okrožja. Na velikem brzoturnirju, ki so ga v okviru III. gospodarske razstave priredili v domu »Partizan«, je bilo zastopanih 13 moštev raznih klubov. Gostoljubni Prleki so svoje goste pristržno sprejeli in jih pozdravili v svoji sredini. Organizacija turnirja je bila brezhibna, sama prireditelj pa zaradi nastopa šahistov mariborskega »Železničarja« in Branika »na dostojni višini. Turnir je vodil sekretar Okrožnega šahovskega odbora tov. Reinsberger.

Vsako nastopajoče moštvo je imelo 12 srečanj in je lahko doseglo 96 točk, če upo-

števalo, da je v vsakem moštvu igralo osem šahistov. Na turnirju so bili doseženi naslednji rezultati: Železničar Maribor 80 točk, SD Ptuj 71 točk, Obrnik in Branik Maribor vsak po 68 točk, Ruše 54 in pol točke, Sobota 51 in pol točke, Ljutomer I 50 in pol točke, Radgona 35 in pol točke, Pošta Maribor in Cernelcvi vsak po 35 točk, Lipa 30 in pol točke, Železničar Ptuj 29 točk in Ljutomer II 15 in pol točke.

Prireditelj — Šahovski klub v Ljutomeru — je zmagovalec turnirja »Železničarju« iz Maribora izročil v trajno last pokal Okrajnega ljudskega odbora. Ptujčani pa so dobili tolažilno priznanje — lepo knjigo kot spomin na uspešno prireditev.

Posebno doživetje za številne gledalce je bil nastop mladih jahačev iz Ptujja, brhkih kmečkih deklet, ki so se na svojih konjih »junasko« držale in do kraja izvedle svoj program v zadovoljstvo občinstva. Ko smo jih s pogledi spremljali po dirkalni stezi, se je v marsikaterem gledalcu oglasila želja, da bi na prihodnjih tekmah srečali v takih dresih tudi domačinke. Morda bi pri Klubu za konjski šport kazalo celo ustanoviti žensko sekcijo? Prijazne Ptujčanke pa si tudi žele konkurence, saj so po svojem nastopu malce hudomušno izjavljale: »Še holje bi nam šlo, da smo se za prvo mesto potegovali v družbi vrstnic kake druge klubske barve!«

NK SOBOTA

se zahvaljuje vsem, ki so s kakršnimkoli delom ali prispevki pomagali pri izvedbi tombole. Uprava NK Sobota

nagradna križanka • PRLEKIJA •

KUPON

Nagradna križanka
»PRLEKIJA«

Vodoravno: 1. metropola Prlekije; 8. trg v Ljutomeru, kjer posluje znano trgovsko podjetje — imenuje se po rojaku, našem najboljšem jezikoslovcu 19. stoletja; 15. natrijeva spojina — čilski soliter; 16. gospe; 18. kovina; 20. osebni zaimek; 21. kratica za število; 22. učni pripomoček; 24. naučiti se iz glave; 26. uravoslavlje; 28. ploščinske mere; 29. shramba za vino; 31. nalito, prelito; 32. Ribard — skrajšano; 33. deli njive; 34. moško ime (planinska postojanka na Pohorju); 36. diktat; 37. časovna enota; 38. last Ane; 40. poljedelski delavec; 42. skrajšano nego; 43. predlog; 44. žensko ime; 45. kmečko orodje; 47. ime podsekretarja tajništva za zunanje zadeve FLRJ (Slovenec); 49. osebni zaimek; 51. kontinent; 53. panoga smučanja (dvoj.); 53 a. dva enaka samoglasnika; 55. kazalni zaimek; 56. zidarska žlica; 57. prestopati; 58. število; 59. oblika glagola streti; 61. število; 63. oblika pomožnega glagola; 64. oblika glagola prekositi; 66. ločilo; 68. ima vsaka harmonika; 70. neumna; 72. Toska, brez začetka in konca; 73. obrtnik (dialekt); 74. veznik; 75. prvi zlog imena nadomestka kave; 77. travniški pridelek (množ.); 79. oblika glagola dajati; 80. nočno zabaševanje; 81. kliki, kričanje; 83. katera (dialekt); 85. navajen; 86. že ajd-a...; 87. predujem (dialekt); 89. cunjo; 91. mreža (dialekt); 92. s'hrvaško; 93. arabski konj; 94. s kovino spojeni; 96. vseh muh polu; 98. oprati; 100. last Ivana; 102. moško ime; 103. prebivalci Ahaja; 104. bojvrita ženska, reka v Ameriki; 105. moško ime.

Navpično: 1. žensko ime, tudi vrsta sladkorčka; 2. inicialke imena in priimka slovenska pisatelja; 3. žensko ime; 4. kdor krade; 5. začetnici naslova našega tednika; 6. slovnčni pojem; 7. Prlekija je za Prleka...; 8. priimek narodnega heroja — rojaka Prlekije; 9. inicialki znanega športnega kluba v Ljutomeru; 10. plačilo (dialekt); 11. plevel; 12. vrsta vina; 13. prebivalec otoka Itaka; 14. jezen (dialekt); 15. močno mažem; 17. čar; 19. odpadnik; 20. lep vinorodni kraj v Prlekiji; 22. denarna enota (25 para); 23. Tovarna harvil Celje; 25. struja; 27. časovni veznik; 28. žensko ime; 30. ženeva, goniva (dialekt); 33. nagovarja v tretji osebi (dialekt); 35. velik pokrit prostor, velika veža; 38. iz njega izdelujejo barve; 39. predujem, zadav, kapora; 41. veznik (v pogojnem stavku); 44. rimski bog vojne; 45 in 46. ime znanega podjetja v Ljutomeru; 48. vrtna rastlina; 50. gbjiti sadno drevje; 52. inicialki sodobnega slovenskega politika; 53. oblika pomožnega glagola; 54. državna lastnina; 57. prebivalec azijske države; 59. opran; 60. prislov, ki izraža nadaljevanje (narobe); 62. Ce ni pravi, je...; 64. preko (dialekt); 65. žuželka; 66. stric Balaž (dialekt); 67. sprave, priprave, orodja; 69. zamljka; 71. del kolesa; 73. konjska oprema; 76. oštejem, skregam; 78. svetopisemska oseba; 79. žensko ime; 80. oblika pomožnega glagola (prih. čas); 81. vstavi KKZ; 82. žensko ime; 84. napad; 86. ime znanega trgovskega doma, ki je bralcem darovalo križanko — Ljutomer; 88. podnebje, tudi določeno ozemlje (narobe); 90. obadva; 92. oblika glagola spati; 95. moško ime; 97. trije enaki soglasniki (ga težko izgovarjajo mali otročki); 98. kratica za bisvo Jugoslavijo; 99. vstavi ACV; 101. osebni zaimek; 103. samoglasnika.

Naslednja nagradna križanka — »LJUDSKA PRAVICA«